

Súd: Okresný súd Bardejov
Spisová značka: 9C/3/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8221200142
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Daráková
ECLI: ECLI:SK:OSBJ:2022:8221200142.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bardejov v konaní pred sudkyňou JUDr. Andreou Darákovou, v právnej veci žalobkyne: obchodná spoločnosť VIGEVER s.r.o., so sídlom Nábřežná 856/3, 085 01 Bardejov, IČO: 51 699 788, právne zastúpená advokátom: JUDr. Peter Gabrik, so sídlom Jilemnického 14, 040 01 Košice, proti žalovanej: Slovenská republika v zastúpení Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom Búdkova 36, 817 47 Bratislava, IČO: 17 335 345, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, takto

rozhodol:

I. Zrušuje podielové spoluvlastníctvo žalobkyne a žalovanej k parcele EKN XXXX - ostatná plocha o výmere 25031 m²; evidovanej Okresným úradom Bardejov, katastrálny odbor pre okres Bardejov, obec A., katastrálne územie A. na LV XXX.

II. Vyporiadava podielové spoluvlastníctvo žalobkyne a žalovanej k parcele EKN XXXX-ostatná plocha o výmere 25031 m²; evidovanej Okresným úradom Bardejov, katastrálny odbor pre okres Bardejov, obec A., katastrálne územie A. na LV XXX tak, že

- do výlučného vlastníctva žalobkyne prikazuje, novovytvorenú parcelku CKN XXXX/XX – orná pôda o výmere 18277 m², ktorá vznikla rozdelením vyporiadavanej parcely EKN XXXX na základe geometrického plánu vypracovaného pre okres Bardejov, obec A. a katastrálne územie A. znalcom B. C. č. 5/2022 z 30.07.2022, ktorý je neoddeliteľnou časťou tohto rozhodnutia a to bez povinnosti náhrady protistrane;

- do výlučného vlastníctva žalovanej prikazuje, novovytvorenú parcelku CKN XXXX/XX – orná pôda o výmere 6754 m², ktorá vznikla rozdelením vyporiadavanej parcely EKN XXXX na základe geometrického plánu vypracovaného pre okres Bardejov, obec A. a katastrálne územie A. znalcom B. C. č. 5/2022 z 30.07.2022, ktorý je neoddeliteľnou časťou tohto rozhodnutia a to bez povinnosti náhrady protistrane.

III. Žiadnej zo strán nepriznáva nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Žalobou doručenou Okresnému súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) 25.01.2021 sa žalobkyňa domáhala voči žalovanej zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k parcele EKN XXXX – ostatná plocha o výmere 25031 m², evidovanej Okresným úradom Bardejov, katastrálnym odborom pre okres Bardejov, obec A. a katastrálne územie A. na LV XXX (ďalej len „sporná parcela“) a to tak, aby spoluvlastnícky podiel žalovanej na spornej parcele, po zrušení podielového spoluvlastníctva k nej, bol prikázaný do výlučného vlastníctva žalobkyne, ktorá by za účelom vyrovnania spoluvlastníckych podielov z tohto vyporiadania, bola zaviazaná povinnosťou vyplatiť žalovanej sumu 2 010,- Eur s tým, že žiadnej zo strán by nebol priznaný nárok na náhradu trov konania.

Žalobkyňa svoju žalobu odôvodnila tým, že spolu so žalovanou sú podielovými spoluvlastníkmi spornej parcely a to žalobkyňa vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu 18277/25031 (8488/25031 a 9789/25031) a žalovaná vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu 6754/25031, pričom znaleckým posudkom č. 3/2020 z 24.02.2020, vypracovaného pre účely vyporiadania predmetného spoluvlastníctva na objednávku žalobkyne, znalcom v odbore Ochrana prírody a krajiny, odhad hodnoty poľnohospodárskej pôdy D. E. B., bola všeobecná hodnota spoluvlastníckeho podielu žalovanej určená na sumu 2 010,- Eur. Keďže podľa žalobkyne sporná parcela nie je toho času účelne využívaná a medzi podielovými spoluvlastníkmi nie je uzavretá žiadna dohoda o spôsobe jej využitia, žalobkyňa s poukazom na to, že ju nie je možné nútiť, aby zotrvala so žalovanou v spoluvlastníckom zväzku, tento návrh zrušiť s tým, že podľa žalobkyne je v danom prípade najvhodnejším spôsobom vyporiadania spoluvlastníctva k spornej parcele, druhý zo spôsobov vyporiadania, predvídaných § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka a to je jej (rozumej spornej parcely) prikázanie do vlastníctva žalobkyne s jej povinnosťou vyplatiť primeranou finančnou náhradou z tohto spoluvlastníctva ustupujúcu žalovanú tak, ako to je uvedené v žalobnom petite.

K žalobe žalobkyne boli pripojené: Okresným úradom Bardejov, katastrálnym odborom pre okres Bardejov, obec A. a katastrálne územie A. vedený LV XXX; a znalecký posudok č. 3/2020 z 24.02.2020.

Žalovaná vo svojom vyjadrení k žalobe v zastúpení správcom (SPF), doručenom okresnému súdu 12.04.2021 v prvom rade uviedla, že nemá výhrady voči zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva k spornej parcele, avšak v súlade s § 142 Občianskeho zákonníka, ktorý určuje poradie vyporiadania podielového spoluvlastníctva, žalovaná uprednostňuje prvý zo zákonných spôsobov vyporiadania a to reálne rozdelenie spornej parcely tak, aby bolo zachované jej účelné využitie a to so zohľadnením nie len výmery pripadajúcej na spoluvlastnícky podiel toho ktorého spoluvlastníka, ale aj vzhľadom na ich hodnotu a kvalitu. Žalovaná podotkla, že vzhľadom na bonitu spornej parcely ktorá slúži ako poľnohospodárska pôda, ako aj vzhľadom k výmeru spoluvlastníckych podielov žalobkyne a žalovanej na tejto spornej parcele, by jej rozdelením vznikli dve samostatné parcely, ktoré môžu aj naďalej slúžiť na poľnohospodárske využitie s tým, že žalovaná uviedla, že má s nájomcom F. A. uzatvorenú nájomnú zmluvu č. 00261/2015-PNZ-P40102/15.00 z 22.06.2015 (zverejnená v centrálnom registri zmlúv SPF), ktorej predmetom nájmu je aj sporná parcela (v registri KN „C“ ide o parcelu č. XXXX/X, k. ú. A.). Žalovaná tiež uviedla, že sporná parcela bola žalovanou využívaná na uspokojenie reštitučných záväzkov žalovanej (štátu) voči z týchto reštitučných záväzkov oprávneným osobám podľa cit. „... zákona č. 229/1991 Zb. a zákona NR SR č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov...“, na ktoré oprávnené osoby boli prevedené zo žalovanej spoluvlastníckej podiely na tejto spornej parcele zmluvami o bezodplatnom prevode spoluvlastníckeho podielu cit. „... zmluva č. 01961/2018-PRZ-R60179/18.00, zmluva č. 03035/2018-PRZ-R60217/18.00 a zmluva č. 03721/2019- PRZ0336/19-00, zverejnené v centrálnom registri zmlúv SPF...“, pričom následne tieto oprávnené osoby predali tieto, takto od žalovanej nadobudnuté spoluvlastníckej podiely na spornej parcele žalobkyne cit. „... kúpne zmluvy V 2214/2018 zo dňa 8.10.2018, V 490/2019 zo dňa 6.3.2019, V 483/2020 zo dňa 20.2.2020 - vid' L V č. XXX, k. ú. A.).“ Podľa žalovanej je možná reálna deľba spornej parcely, keďže jej rozdelením podľa spoluvlastníckych podielov by žalovanej vznikla samostatná parcela o výmere XXXX m², ktorá môže naďalej slúžiť na plnenie ďalších reštitučných záväzkov žalovanej (štátu), takže aj jej doterajší účel bude zachovaný a to s poukazom na § 19 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v spojení s § 3 ods. 4 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 238/2010 Z. z., podľa ktorého cit. „Fond pri predaji pozemku prednostne prihliada na potrebu jeho prevodu na uspokojenie reštitučných nárokov oprávnených osôb podľa osobitného predpisu (zákon č. 229/1991 Zb., zákon č. 503/2003 Z. z.).“ O uvedenom stanovisku žalovanej už bola informovaná aj žalobkyňa v odpovedi na jej žiadosť o odkúpenie spoluvlastníckeho podielu, ktorá žiadosť bola žalovanej doručená 24.02.2020, pričom po jej posúdení na ústredí SPF v Bratislave bola žalobkyňa listom č.j. SPFS72285/2020/RO-28, SPFZ000663/2021 zo 04.01.2021 oboznámená s tým, že žalovaná nesúhlasí s odpredajom jej spoluvlastníckeho podielu na spornej parcele, z dôvodu jej prioritného využitia na plnenie reštitučných nárokov, ktoré doposiaľ nevyporiadané reštitučné nároky na poskytnutie náhrady bezodplatným prevodom pozemkov v okrese Bardejov, žalovaná eviduje, pričom žalovaná tiež poukázala na možnosť zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k predmetnej spornej parcele formou jej reálnej deľby. Okrem toho žalovaná podotkla, že rozdelením spornej parcely na dva samostatné parcely nebudú dotknuté ani ustanovenia o zákaze drobenia poľnohospodárskych pozemkov podľa § 21 zákona 180/1995 Z.z., keďže tak nevzniknú parcely ktoré by boli menšie ako 2000 m².

Vzhľadom na uvedené žalovaná nesúhlasí so žalobkyňou navrhovaným spôsobom vyporiadania podielového spoluvlastníctva k spornej parcele a žalovaná cit. „... navrhuje rozdelenie spornej parcely, ktoré je v danom prípade reálne a funkčne možné a účelné.“ s tým, aby geometrický plán, ktorý by bol podkladom pre toto rozdelenie spornej parcely, bol vyhotovený až na základe dohody strán sporu na jej konkrétnom rozdelení.

Aj keď žalovaná nesúhlasí so žalobkyňou navrhovaným spôsobom vyporiadania podielového spoluvlastníctva, predsa len sa vyjadrila aj k otázke primeranosti finančnej náhrady pre, zo spoluvlastníctva nehnuteľnosti, ustupujúceho spoluvlastníka, pričom s poukazom na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR č. Cpj 30/97 z 20.10.1997, žalovaná podotkla, že pre určenie primeranosti tejto náhrady nestačí vychádzať len zo záverov znaleckého posudku o určení všeobecnej ceny vyporiadavanej nehnuteľnosti, pretože znalecký posudok je len jedným z podkladových dôkazných prostriedkov na určenie tejto ceny, ktorá by mala odzrkadľovať cenu za ktorú možno nadobudnúť obdobnú nehnuteľnosť v danej lokalite, takže pri jej určení by sa malo vychádzať aj z ponuky a dopytu na trhu nehnuteľností v danej lokalite, takže cit. z označeného stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR „... Ďalším podkladom môžu byť informácie príslušného orgánu miestnej správy, informácie spoločností, ktoré sa sprostredkovaním kúpy a predaja nehnuteľností zaoberajú. Tiež sú tu poznatky a informácie samotných účastníkov o kúpe a predaji iných porovnateľných nehnuteľností v časovo približne rovnakom období... “

V uvedenej spojitosti žalovaná poukázala na to, že sporná parcela je vzdialená cca 9 km od okresného mesta Bardejov, na hlavnom cestnom ťahu Bardejov - Stará Ľubovňa, kde je zvýšený záujem o kúpu pozemkov a výstavbu nových rodinných domov s tým, že sporná parcela sa nachádza mimo zastavaného územia obce (extraviláne obce) a je využívaná na poľnohospodársky účel. Žalovaná v tej súvislosti príkladom poukázala, že v dotknutej lokalite sa už aj v minulosti vporiadávala z podielového spoluvlastníctva nehnuteľností obdobných spornej parcele a to za tieto primerané náhrady:

dohoda o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva č. 02007/2016-PKZP-K40094/16.00 sa týkala parcely CKN XXX/XX - trvalý trávny porast o výmere 1496 m², k. ú. A. za všeobecnú cenu 3,20 Eur/m²;

dohoda o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva č. 03095/2019-PKZP-K40478/19.00 sa týkala aj parciel EKN XXX, XXX, XXX v extraviláne k. ú. A., reálne užívané ako orná pôda na poľnohospodársky účel, za všeobecnú cenu 7,41 Eur/m²;

dohoda o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva č. 01547/2019-PKZP-K40234/19.00 sa týkala parcely EKN XXX - orná pôda o výmere 4329 m², v extraviláne k. ú. G., za všeobecnú cenu 3,32 Eur/m².

Okrem toho žalovaná podotkla, že z internetového portálu obce Tarnov zistila, že obec odkupovala ornú pôdu v extraviláne obce za 2,- Eur /m² (napr. kúpna zmluva predávajúca H. G. a predávajúci I. J.) s tým, že tiež podotkla, že žalobkyňa nepredložila kúpne zmluvy, na základe ktorých kúpila podiely na spornej parcele s tým, že cit. „Žalobca je vlastníkom aj ďalších (vedľajších) parciel v tejto lokalite, a to parciel registra KN „E“ č. XXXX, XXXX, XXXX, zapísaných na LV č. XXX, k. ú. A., ktoré nadobudol na základe kúpnych zmlúv V 2756/2020 zo dňa 25.11.2020 a V 3035/2020 zo dňa 21.12.2020.“

Vzhľadom na uvedené argumenty žalovaná sumarizovala, že žalobkyňou navrhovaná cena náhrady za prikázanie podielu žalovanej na spornej parcele do vlastníctva žalobkyne, nezodpovedá jej reálnej trhovej hodnote a pre prípad, ak by súd predsa len zvažoval tento žalobkyňou navrhovaný spôsob vyporiadania, žalovaná navrhla doplniť dokazovanie vyžiadanim si z katastrálneho úradu kúpnych zmlúv na základe ktorých žalobkyňa nadobudla už iné podiely na spornej parcele, ako aj kúpnych zmlúv na základe ktorých žalobkyňa nadobudla do vlastníctva v danej lokalite aj iné obdobné nehnuteľnosti a taktiež vyžiadanim si stanoviska obce Tarnov k plánovanému funkčnému využitiu a k všeobecnej trhovej hodnote spornej parcely.

Záverom žalovaná proklamovala, že navrhuje spoluvlastníctvo vyporiadať reálnym rozdelením spornej parcely.

K vyjadreniu žalovanej boli pripojené: snímok spornej parcely z katastrálnej mapy; nájomná zmluva medzi uzavretá 22.06.2015 medzi žalovanou ako prenajímateľom a F. A. ako nájomcom; tri zmluvy o bezodplatnom prevode podielov na spornej parcele zo žalovanej na fyzické – oprávnené osoby č. 01961/2018-PRZ-R60179/18.00, č. 03035/2018-PRZ-R60217/18.00 a č. 03721/2019-PRZ0336/19-00; list žalobkyne z 24.02.2020 adresovaný žalovanej s odpoveďou žalovanej na tento list zo 04.01.2021; prte katastrálne územie A. evidovaná LV XXX; tri dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k parcelám medzi žalovanou a inými spoluvlastníkmi v sporom dotknutej lokalite

a to č. 02007/2016-PKZP-K40094/16.00, č. 03095/2019-PKZP-K40478/19.00 a č. 01547/2019-PKZP-K40234/19.00; prvá dvojstrana kúpnej zmluvy medzi J. I. ako predávajúcim a obcou A. ako kupujúcou.

Žalobkyňa vo svojej replike doručenej okresnému súdu 19.05.2021 v prvom rade uviedla, že podiely na spornej parcele nadobudla na základe kúpnych zmlúv, ktoré predložila k replike ako prílohu 1. a v dôsledku kúpy ktorých sa žalobkyňa stala väčšinovým 75 % podielovým spoluvlastníkom na spornej parcele, v ktorom dôsledku žalobkyňa požiadala žalovanú o odkúpenie zvyšnej časti spornej parcely k účelu ocenenia ktorej žalobkyňa dala vypracovať znalecký posudok č. 3/2020 z 21.02.2020. Keďže žalobkyňa k svojim podielom na spornej parcele nemala prístup za tým účelom na základe kúpnych zmlúv z 25.11.2020 a z 21.12.2020 kúpila aj so spornou parcelou susedné parcely č. XXXX, K. XXXX F. K. XXXX, ktoré sú pre k.ú. A. evidované na LV XXX. Z uvedeného dôvodu žalobkyňa zdôraznila, že cit. „... reálne rozdelenie pozemku na dve samostatné parcely nie je funkčne možné a účelné, keďže ku vzniknutej novej parcele nebude možný prístup. Tým pádom máme zato, že sporná parcela nemôže byť použitá na plnenie reštitučných záväzkov štátu podľa zákona č. 229/1991 Zb. a zákona NR SR č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom, a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov.“ Okrem toho žalobkyňa podotkla, že výmera pôdy ktorou disponuje žalovaná mnohonásobne prevyšuje nároky reštituentov v okrese Bardejov s dovetkom, že problémom nevybavených reštitúcií nie je výmera reštituentom ponúkaných pozemkov, ale ich kvalita a lukrativnosť. Žalobkyňa tiež poukázala na neadekvátnosť argumentácie žalovanej ohľadom neprimeranosti náhrady z vyporiadania, keďže podľa žalobkyne, žalovaná porovnáva cenu ornej pôdy s cenou parcel určených na výstavbu rodinných domov alebo na priemyselnú výstavbu s tým, že žalobkyňa opakovane ako dôkaz predložila negatívne stanovisko Slovenského vodohospodárskeho podniku, odštepny závod Košice k výstavbe nájomných bytov na spornej parcele, ktorá je využívaná ako orná pôda a nachádza sa v zátopovom pásme (pôvodne je toto stanovisko prílohou k znaleckému posudku č. 3/2020, pozn. súdu). Žalobkyňa tiež podotkla, že aj spoločnosť E. + L. ... , L. s ktorou žalovaná vyporiadavala spoluvlastníctvo a na príklad ktorej žalovaná poukázala, na vyporiadovaných parcelách stávala výrobnú strojársku halu s administratívnou budovou s kompletnými inžinierskymi sieťami, pričom tento areál sa nachádza na opačnej strane hlavnej cesty, ďaleko od zátopového pásma rieky Topľa. A napokon žalobkyňa konštatovala, že aj ostatné príklady výkupu parcel žalovanou v k.ú. A. sú neadekvátne, pretože sa jedná o parcely na ktorých buď bola plánovaná výstavba alebo sa nachádzajú v intraviláne obce.

K replike žalobkyne boli pripojené: kúpne zmluvy o nadobudnutí podielov žalobkyňou na spornej parcele zo 07.09.2018, z 01.03.2019 a z 19.02.2020; v spise sa už nachádzajúci znalecký posudok č. 3/2020 z 21.02.2020; rozhodnutia o nadobudnutí vlastníckeho práva žalobkyňou k parcelám evidovaným pre k.ú. A. na LV XXX; stanovisko Slovenského vodohospodárskeho podniku, odštepny závod Košice k výstavbe nájomných bytov z 28.03.2018; fotodokumentácia z povodňových máp; fotodokumentácia o umiestnení parcel ohľadom ktorých žalovaná vyporiadavala v minulosti podielové spoluvlastníctvo.

Žalovaná vo svojej duplike v celom rozsahu argumentačne zotrvala na svojom vyjadrení k žalobe s tým, že zdôraznila, faktickú aj funkčnú deliteľnosť spornej parcely, ktorý spôsob jej vyporiadania má podľa § 142 Občianskeho zákonníka zákonnú prednosť pred jej príkazaním za náhradu do výlučného vlastníctva niektorému zo spoluvlastníkov s tým, že podľa žalovanej, po rozdelení spornej parcely by jej pripadajúca časť z nej, ďalej žalovanej (štátu) slúžila na poľnohospodárske využitie a na plnenie reštitučných záväzkov štátu, na ktorý účel táto sporná parcela slúžila štátu aj v čase pred vydaním jej podielov v rámci reštitučných náhrad právnym predchodcom žalobkyne, ktorá od týchto právnych predchodcov tieto podiely na spornej parcele odkúpila. Z uvedených dôvodov žalovaná navrhol, aby podielové spoluvlastníctvo k spornej parcele bolo zrušené a vyporiadané formou rozdelenia spornej parcely.

K duplike žalovanej neboli priložené žiadne prílohy.

Žalobkyňa vo svojom dopĺňajúcom vyjadrení k duplike žalovanej podotkla, že sporná parcela nie je deliteľnou, pretože v prípade jej rozdelenia by žalovaná (štát), nemala k svojmu podielu prístup, čo by odradilo každého osloveného reštituenta, keďže jediný prístup k spornej parcele má žalobkyňa a to skrz ňou odkúpené parcely EKN XXXX; M. XXXX F. M. XXXX, takže sporná parcela podľa žalobkyne nemôže byť použitá na uspokojenie reštitučných nárokov s tým, že cit. „Vo svojom vyjadrení žalovaný uznáva, že sporná parcela bola a je využívaná na poľnohospodárske účely.“ Žalobkyňa taktiež apelovala, že pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva v zmysle § 142 Občianskeho zákonníka je nutné mať na zreteli, že väčšinovým spoluvlastníkom spornej parcely je práve žalobkyňa, ktorá na nej vlastní až 75

% podiel. Podľa žalobkyne z verejne dostupných štatistických údajov, Slovenská republika iba v okrese Bardejov cit. „... vyše 12 000 ha ornej pôdy, minimálne 5600 ha trvalých trávnych porastov, t.j. cca 18 000 ha poľnohospodárskej pôdy, ktorú môže používať na plnenie reštitučných nárokov, čo je mnoho násobne viac, ako počet neuspokojených reštituentov v okrese Bardejov.“, čo je výmera, ktorá podľa žalobkyne ďaleko prevyšuje požiadavky v okrese Bardejov neuspokojených reštituentov, ktorých nároky sa týkajú ani nie 1% pôdy vo vlastníctve žalovanej. Preto žalobkyni nie je známe z akého dôvodu chce žalovaná za každú cenu používať na plnenie reštitučných náhrad práve tak nepatrný podiel na spornej parcele, na ktorej je iba menšinovým podielovým spoluvlastníkom, keď v okrese Bardejov má žalovaná vo výlučnom vlastníctve aj pozemky s poľnohospodárskou pôdou a trvalými trávnyimi porastami s vlastným prístupom, pričom ako príklad žalobkyňa označila pre k.ú. evidovaný LV XXX.

Prílohou doplniaceho vyjadrenia žalobkyne boli: satelitná snímka katastrálnej mapy so znázornením spornej parcely a prístupu k nej po parcelách vo vlastníctve žalobkyne; katastrálnym úradom pre okres Bardejov, obec A. a katastrálne územie A. vedený LV XXX, podľa ktorého Slovenská republika (žalovaná) je výlučnou vlastníčkou parcel CKN XXXX/X- vodná plocha o výmere 369700 m² a CKN XXXX – vodná plocha o výmere 4615 m², ktoré parcely spravuje Slovenský vodohospodársky podnik a kópia katastrálnej mapy s vyznačením parcely CKN XXXX/X z označeného LV XXX.

Na základe procesného návrhu žalovanej v jej vyjadrení k žalobe, okresný súd vyžiadala stanovisko obce A. k funkčnému využitiu a k všeobecnej trhovej hodnote spornej parcely EKN XXXX v jej katastrálnom území a z príslušného katastrálneho úradu vyžiadala kúpne zmluvy, ktorými žalobkyňa kúpila podiely na spornej parcele od reštituentov a ktoré zmluvy už v kópii k svojej replike žalobkyňa tiež predložila, a kúpne zmluvy na základe ktorých žalobkyňa kúpila parcely evidované pre k.ú. A. na LV XXX, rozhodnutia o povolení vkladu vlastníckeho práva na základe ktorých už taktiež aj sama žalobkyňa predložila k svojej replike.

Podľa vyjadrenia obce Tarnov č. 202/2021 z 05.10.2021 obec ešte vo 02/2017 požiadala Okresný úrad Bardejov, pozemkový a lesný odbor o vykonanie jednoduchých pozemkových úprav (JPU) v lokalite v ktorej sa nachádza aj sporná parcela, avšak došlo k pozastaveniu týchto JPU z dôvodu, že v zmysle vyjadrenia Slovenského vodohospodárskeho podniku š.p. Košice (SVP) sa prevažná časť lokality (bez špecifikácie, ktorých parcel sa to týka, pozn. súdu) nachádza v záplavovom území rieky Topľa, pričom vyjadrenia ostatných dotknutých organizácii boli kladné. Následne obec požiadala SVP o realizáciu protipovodňových opatrení a opakovane požiadala aj o vykonanie JPU za účelom výstavby s tým, že cit. „Ostatná plocha pozemku je plánovaná využívať na rekreačné účely.“ Súčasne obec uviedla, že nedisponuje údajmi o hodnote spornej parcely EKN XXXX – ostatná plocha.

Podľa obcou predloženého grafického návrhu využitia katastrálneho územia A. (čl. 169 spisu) je zrejmé, že aj na parcelách EKN XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX v k.ú. A. je plánovaná hustá zástavba (t.j. jedná sa o parcely, ktoré sa podľa vyjadrenia SVP č. CS SVP OZ KE 5/2018/103 z 28.03.2018 mali nachádzať v záplavovom pásme, viď príloha žalobkyňou predloženého znaleckého posudku č. 3/2020, pozn. okresného súdu).

Na pojednávaní 21.04.2022 konateľ žalobkyne zotrval v celom rozsahu na žalobe, má za to, že jeho návrh je dôvodný, pretože podaniu žaloby predchádzala jeho korektná žiadosť adresovaná žalovanej na odkúpenie jej spoluvlastníckeho podielu na spornej parcele, ktorej žiadosti žalovaná nevyhovela, aj keď žalobkyňa ako jej podielový spoluvlastník má predkupné právo k podielu žalovanej. Žalobkyňa nesúhlasí so žalovanou navrhovaným delením spornej parcely a v tej súvislosti žalobkyňa poukazuje na to, že žalovaná vlastní so spornou parcelou susediacu parcelu XXXX/X o výmere 369700 m², ktorú podľa žalobkyne žalovaná môže využívať na uspokojenie prípadných reštitučných nárokov reštituentov s vlastným prístupom k tejto parcele.

Na pojednávaní 21.04.2022 žalovaná zotrvala na svojich písomných vyjadreniach, v súvislosti s argumentom protistrany o jeho predkupnom práve, ktoré žalobkyňa zmienila v súvislosti s nevyhovením jej žiadosti o odkúpenie podielu žalovanej, podotkla, že predkupné právo žalobkyne by sa realizovalo iba v prípade, ak by štát chcel predávať svoj podiel, avšak v danom prípade nešlo o takýto prípad, štát svoj podiel na spornej parcele nechcel predávať, bolo to obrátené garde, t.j. o jeho odkúpenie žalovanú požiadala žalobkyňa. Pokiaľ ide o účelnosť využitia spornej parcely, treba mať na zreteli, že v danom prípade nielen podiel žalovanej na spornej parcele, ale v minulosti aj celá sporná parcela patrila štátu s tým, že žalobkyňa nadobudla podiely na tejto spornej parcele iba nedávno kúpou od reštituentov, ktorým tieto podiely vydal štát, t.j. na strane žalobkyne pokiaľ ide o spornú parcelu sa

nejedná o dedovizeň a pod., takže na spornej parcele dlhodobo hospodári práve štát (t.j. žalovaná) a nie žalobkyňa. Poukázala na nesprávnosť interpretácie účelu reštitúcií žalobkyňou s tým, že v rámci reštitúcií štát ponúka reštituentom pozemok a reštituent si vyberá, či a aký pozemok príjme ako reštitučný nárok, t.j. nezakladá sa na pravde, že z pôdy nachádzajúcej sa v k.ú. A. by mohol byť uspokojený iba reštituent, ktorému bola pôda v tomto katastrálnom území odňatá, štát musí mať k dispozícii dostatočné množstvo pôdy, aby mohol uspokojovať reštitučné nároky, štát si musí plniť svoje záväzky a tak napr. v k.ú. I. už štát nemá dostatok disponibilnej pôdy, aby ju mohol vydávať reštituentom, pričom nie je neobvyklé, že v takýchto prípadoch štát ponúka ako náhradu aj pôdu z iného katastrálneho územia, ak ju reštituent príjme. To, že má štát vo vlastníctve v k.ú. A. viac pôdy, ktorú by podľa žalobkyne mohol využívať na reštitučné nároky ešte neznamená, že ju na tento účel štát aj použije, alebo bude môcť použiť, keďže nie každá parcela je vhodná na reštitučný účel. Je potrebné tam skúmať, či parcela nie je zaťažená, prípadne či už na ňu nie je uplatnený iný reštitučný nárok, nehovoriac o tom, že majetok štátu slúži aj na verejné účely, t.j. na potrebu vykonania pozemkových úprav, napr. na výstavbu ciest, či na iné verejnoprospešné stavby a účely. Delenie spornej parcely bolo žalobkyňi ponúknuté už v rámci konania o jej žiadosti o odkúpenie podielu žalovanej, kde jej uvedený účel využitia na reštitučné účely bol tiež vysvetlený. V záujme hospodárnosti konania žalovaná už vo svojich písomných vyjadreniach navrhla, že v prípade splnenia zákonných podmienok na uplatnenie prvého spôsobu vyporiadania podielového spoluvlastníctva, aby bol geometrický plán vyhotovený až v konaní pred súdom po overení splnenia týchto zákonných predpokladov tak, aby sa strany mohli dohodnúť o spôsobe rozdelenia s tým, že v záujme hospodárnosti žalovaná dala geodetickej spoločnosti, ktorá vykonáva činnosť pre SPF, vypracovať iba hrubý náčrt (návrh) prípadného možného oddelenia spoluvlastníckeho podielu žalovanej od spornej parcely, podľa ktorého by sa prípadne mohol dať následne vyhotoviť geometrický plán rozdelenia. Podotkla, že pri vypracovaní tohto náčrtu (predložený do spisu a krátkou cestou aj protistrane) žalovaná rešpektovala všetky námietky žalobkyne a to aj skutočnosť, že žalobkyňi by pripadla tá časť spornej parcely, ku ktorej má žalobkyňa prístup, ktorý si zabezpečila odkúpením ďalších parciel v susedstve spornej parcely, ako aj vzhľadom na vyjadrenie obce o zámere obce a o zátopovom pásme v uvedenej oblasti tak, aby žalobkyňi ostala tá lepšia časť zo spornej parcely. Záverom žalovaná uviedla, že to, ako štát naloží so svojim vlastníctvom je vecou štátu a nie aby v tomto mu diktoval iný spoluvlastník. Na dopyt súdu ohľadne sporného prístupu k podielu žalovanej na spornej parcele uviedla, že je pravdou, že táto sporná parcela nebola ani v minulosti pred jej vydaním reštituentom priamo prístupnou, čo však nie je prekážkou jej vydania v reštitúcií tak ako to bolo aj v prípade reštituentov, od ktorých podiely odkúpila žalobkyňa, ktorá si taktiež až dodatočne riešila prístup. Okrem toho otázka prístupu k parcele je otázkou aj budúcich možných pozemkových úprav (stavba cesty). K otázke ceny náhrady navrhovanej žalobkyňou zopakovala, že sa jedná o nízku náhradu, s ktorou nesúhlasí s tým, že v súvislosti s poznámkou súdu, že v rámci vyjadrení v spore žalovaná nežiadala o prikázanie jej do vlastníctva podielu žalobkyne uviedla, že by to bolo nelogickým, aby žalovaná späť odkupovala podiely, ktoré už vydala v reštitúcií.

Na pojednávaní 21.04.2022 konateľ žalobkyne ohľadom dôkazu, ktorým je vyjadrenie obce A. k funkčnému využitiu spornej parcely, uviedol, že obec sa nemala právo vyjadrovať k prípadným svojim zámerom, či už na spornej parcele alebo na okolitých parcelách, pretože tieto sú v súkromnom vlastníctve, na ktorých obec nie je oprávnená robiť drobné pozemkové úpravy. Majetok štátu môže byť prevedený na obec len formou delimitácie tohto majetku, čo nebol daný prípad. Podľa žalobkyne sa obec mohla vyjadriť len k trhovej cene spornej parcely. K argumentu protistrany poznamenala, že pri jej informovaní sa na SPF jej bolo oznámené, že reštitučný nárok nie je možné prenášať z okresu do okresu tak ako tvrdí žalovaná. Žalobkyňa tiež zdôraznila, že je väčšinou spoluvlastníčkou spornej parcely a teda ona si môže diktovať v prípade del'by, ktorá časť by jej mala pripadnúť a nie žalovaná. Taktiež poukázala na rozhodnutie okresného súdu v obdobnej veci sp. zn. 2C/27/2021, v ktorom konaní sa taktiež prejednávalo vyporiadanie podielového spoluvlastníctva medzi fyzickou osobou a SPF, ktorý zastupoval vlastníkov na neznámom mieste, v ktorom konaní SPF nemal problém udeliť súhlas na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva prikázaním podielu v správe SPF do vlastníctva druhému spoluvlastníkovi, fyzickej osobe.

Na pojednávaní 21.04.2022 žalovaná v interakcii na vyjadrenie žalobkyne uviedla, že pokiaľ ide o žalobkyňou zmienený spor sp. zn. 2C/27/2021, podstatným rozdielom je to, že v zmienenom prípade SPF zastupoval záujmy nezistených vlastníkov a nie štát, tak ako je tomu v tomto prípade, pričom parcely nezistených vlastníkov nie je možné využiť na reštitučné účely. Pre rozhodnutie v každej veci sú podstatné ad hoc okolnosti tej ktorej konkrétnej veci, v prípade tohto konania však SPF zastupuje záujmy štátu, ktorého záujmom je ponechať si vo vlastníctve výmeru na spornej parcele, zodpovedajúcu jej spoluvlastníckemu podielu. Pokiaľ ide o vyjadrenie obce, nešlo o to, že by obec diktovala štátu, ako

má naložiť so spornou parcelou, prípadne ako ju obec chce využiť, obec sa iba v zmysle územného plánu obce vyjadrovala k funkčnému využitiu danej lokality, t.j. či tam sa nachádzajúce parcely budú slúžiť poľnohospodárskemu účelu, na bývanie alebo na rekreáciu. Obec samozrejme nemôže diktovať vlastníkovi ani štátu, ako s ktorou parcelou naložiť. Delimitácia nie je priznanie majetku štátu do vlastníctva obce, ide iba o správu majetku. SPF rešpektuje vôľu vlastníka, t.j. štátu, ktorý si chce ponechať podiel na spornej parcele s tým, že využitie tohto podielu na reštitučné účely bolo uvedené len ako príklad jej možného využitia vlastníkom, t.j. štátom, čo je však otázkou budúcnosti a je na vlastníkovi, ako napokon so svojim vlastníctvom naloží v rámci limitov daných mu zákonom. Pre ozrejmienie veci podotkla, že je nutné striktno odlišovať medzi cenou nehnuteľnosti pri reštitúcii a medzi kúpnu cenou. Podotkla, že k.ú. I. zmienila iba ako príklad, čím chcela uviesť, že sú katastrálne územia, v ktorých štát už nemá k dispozícii voľnú pôdu na uspokojovanie reštitučných nárokov. K otázke námietky žalobkyne, že žalobkyňa je väčšinou spoluvlastníčkou a teda sa môže rozhodnúť, ako a či sa sporná parcela bude deliť, uviedla, že v danom prípade sa nejedná o spor ohľadom nakladania so spoločnou vecou, pri nakladaní ktorom je pravdou, že rozhodujú spoluvlastníci podľa veľkosti svojich spoluvlastníckych podielov s tým že prehlasovaný menšinový spoluvlastník má možnosť domáhať sa svojej ochrany súdnou cestou, ale v danom prípade ide o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva medzi dvoma rovnocennými spoluvlastníkmi, pričom veľkosť spoluvlastníckeho podielu je síce jedným z argumentov, na ktoré by mal súd prihliadať pri tomto vyporiadaní, nie je to však jediný hlavný argument, aby súd bol povinný rešpektovať vôľu väčšinového spoluvlastníka. Pokiaľ ide o geometrický návrh rozdelenia spornej parcely, opätovne zdôraznila, že tento žalovanou predložený návrh je iba nezáväzným návrhom, resp. ilustračným návrhom, ako by toto rozdelenie spornej parcely mohlo vyzerat' s tým, že samozrejme konečné riešenie je na dohode oboch strán sporu. Žalobkyňa nemala žiadne návrhy na vykonanie dokazovania a žalovaná navrhla nariadiť vykonanie geodetického plánu na rozdelenie spornej parcely.

Uznesením č. k. 9 C 3/2021-217 z 19.05.2022 okresný súd po zistení znalca geodeta, ochotného spracovať geometrický plán rozdelenia spornej parcely a po zistení ceny jeho odmeny, uložil žalovanej povinnosť zložiť preddavok na toto ňou navrhované dokazovanie (právnemu zástupcovi žalobkyne bolo toto uznesenie zaslané iba na vedomie 31.05.2022, keďže týmto uznesením žalobkyne nebola uložená žiadna povinnosť, tá bola uložená iba žalovanej, pozn.).

V interakcii na závery pojednávania žalobkyňa už v zastúpení ňou zvoleným právnym zástupcom vo svojom dopĺňajúcom vyjadrení doručenom okresnému súdu 27.05.2022 poukázala, že sporná parcela je nedeliteľnou tak z hmotnoprávných ako aj procesnoprávných dôvodov. Pričom hmotnoprávne dôvody majú spočívať v tom, že (i) v prípade reálnej del'by spornej parcely nebude mať žalovaná k svojmu podielu prístup a za tým účelom by sa žalovaná buď musela dohodnúť na vecnom bremene práva prechodu a prejazdu alebo si tento nárok uplatniť v inom súdnom konaní, čo by znamenalo potencionálne generovanie súdnych konaní a obmedzenie iných subjektov, t.j. vlastníkov okolitých pozemkov, na ich vlastníckych právach, čo by nastalo bez ohľadu na to, že by si žalovaná ponechala časť spornej parcely alebo by ju previedla na inú osobu alebo by ju prenajala, čo nemožno podľa žalobkyne považovať za spravodlivé riešenie cit. „... z titulu vyporiadania jednej veci obmedziť na vlastníckych právach tretie subjekty.“; (ii) neexistencia prístupu bude znamenať, že žalovaná nebude svoju časť spornej parcely udržiavať a táto tak môže byť zaburinená, pretože cit. „Je zrejmé, že štát nevykonáva starostlivosť o svoje pozemky a pozemky, ktoré neprenajme, nie sú udržiavané (známe prípady nelegálnych skládok odpadu na pozemkoch štátu a pod.).“, pričom žalobkyňa, ktorá chce sama užívať spornú parcelu nechce mať v susedstve neudržiavaný pozemok; (iii) v prospech reálnej del'by spornej parcely je podľa žalobkyne iba to, že nedôjde k porušeniu zákazu drobenia poľnohospodárskej pôdy, keďže podiel žalovanej na nej je väčší ako 2000 m², avšak sporná parcela má nepravidelný tvar, preto cit. „...vyčlenenie podielu žalovanej by vzhľadom na tvar komplikovalo rozumné obhospodarovanie parcely. Žalobca ako podielový spoluvlastník kúpil spoluvlastnícke podiely na parcele v tvare, ako je dnes zakreslená v katastri. Má k parcele pozitívny vzťah a jeho podiel je v podstate v každom m².“ s dodatkom, že žalobkyňa je presvedčená, že žalovaná ako štát, nemá k spornej parcele takýto vzťah, takže v podstate by sa vyplatením jej finančnej náhrady nestratila žiadna hodnota, len by sa pretavila do finančnej roviny; (iv) dôvodom svedčiacim proti deliteľnosti spornej parcely je podľa žalobkyne aj účelovosť tvrdení žalovanej o potrebe ponechať si vlastníctvo k jej podielu na spornej parcele kvôli plneniu reštitučných nárokov, pričom účelovosť má byť aj vo vyjadreniach žalovanej (štátu), ktorá v tomto konaní argumentuje citáciou reštitučných právnych predpisov, ktoré požadujú prihliadať na potreby plnenia náhrad štátom, avšak žalobkyňa v tej spojitosti uviedla, že toto prihliadanie sa vzťahuje výlučne na prevody, ale v tomto konaní v žiadnom prípade nejde o prevod vlastníckeho práva na tretie subjekty, ale ide o konanie o

zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k pozemku, t.j. ide o prípad, kedy už žalobca je spoluvlastníkom parcely, preto je úplne bezpredmetné používať na argumentáciu tieto právne predpisy. Podľa žalobkyne cit. „Platí, že neexistuje žiadna právna povinnosť žalovaného akokoľvek prihliadať na potreby reštitúcie v tejto veci. Ide zo strany žalovaného len o dezinterpretáciu právnych predpisov. V tomto smere ďaleko je dôležitejšia vôľa už existujúceho spoluvlastníka pozemku - žalobcu, ktorý má legitímny záujem celú parcelu (ktorú ako väčšinový vlastník už dnes môže sám užívať) ďalej užívať a nemá záujem, aby sa prípadne ním kúpený prístup využíval treťou osobou na prístup na oddelenú parcelu. Žalobca kupoval pozemok potrebný na prístup len pre seba a ak by ho užíval aj tretí subjekt, aj tento pozemok starí hodnotu.“ Podľa žalobkyne žalovaná v konaní nepreukázala, žeby vôbec existoval akýkoľvek nevybavený reštitučný nárok pre k.ú. A., resp. pre okres Bardejov a nepreukázala ani rozsah uplatnených a ešte nevybavených reštitučných nárokov s tým, že podľa žalobkyne cit. „Súdne konanie nemôže prebiehať tak, že sa bude diskutovať o istých tvrdeniach, dojmoch a pod. ktoré nie sú nijako preukázané.“, takže do doby preukázania týchto tvrdení žalovanou má žalobkyňa za to, že v k.ú. A. neexistuje žiadna potreba poskytnúť náhradný pozemok v rámci reštitúcie s dodatkom, že žalovaná má v k.ú. A. mnoho iných pozemkov vo výlučnom vlastníctve, ktoré by v prípade potreby mohla poskytnúť ako náhradné pozemky. Žalobkyňa poukázala na pravidlá v reštitúcie pridelenia náhradných pozemkov podľa zákona č. 229/1991 Zb. a č. 503/2003 Z. z. s tým, že ak by mala mať zmysel argumentácia žalovanej, tá by musela preukázať, že musí poskytnúť náhradné pozemky v k.ú. A., prípadne že nemá voľné žiadne pozemky v okolitých obciach kde má súčasne tiež potrebu poskytnúť náhradné pozemky, resp. že v celom okrese vyčerpala možnosti ponuky náhradných pozemkov, avšak toto žalovanou preukázané nebolo. Žalobkyňa podotkla, že zo spornej parcely boli uspokojení reštituenti, takže nemôže byť vedené žiadne konanie o jej prinavrátenie ako celku reštituentom. S pojmom reštitúcie žalovaná podľa žalobkyne narába účelovo, čoho dôkazom je to, že žalovaná sa nezmienila o tom, že v reštitúcie oprávnenej osobe nemusí byť vydaný iba náhradný pozemok, ale jej môže byť poskytnutá aj finančná náhrada, na vyplatenie ktorej by žalovaná mohla použiť aj žalobkyňou jej poskytnuté vyplatenie z vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Záverom žalovaná uviedla, že cit. „Žalovaný nepreukázal legitímny dôvod trvať na oddelení parcely, okrem nami vyššie popísaných dôvodov k nej nemá žiadny vzťah a parcelu po dlhé roky ani neužíval (čo potvrdzuje fakt, že pozemok bol prenajatý). Hodnota pozemku by sa žalovanému preklopila do finančnej náhrady. Naopak, žalobca má k pozemku vzťah, ako väčšinový vlastník dnes sám rozhoduje o jej užívaní a veľmi rád by zachoval užívanie celej parcely v dnešnej výmere aj ďalej.“

Pokiaľ ide o procesné dôvody nedeliteľnosti spornej parcely žalobkyňa poukázala, že žalovaná, ktorá bola pri doručení jej žaloby poučená o povinnosti predložiť dôkazy včas tak, aby bolo možné rozhodnúť na jednom pojednávaní, iba vyhlasuje, že preferuje reálnu deľbu spornej parcely, ale stále nepredložila geometrický plán na jej reálne rozdelenie, ktorý by mohol byť podkladom pre rozsudok. Podľa žalobkyne cit. „Žalovaný sa k predmetu konania vyjadroval viac krát a nikdy neavizoval ani nepredložil geometrický plán.“, ktorý je nevyhnutne potrebným pre zapisateľnosť rozsudku na katastri. V nadväznosti na uvedené žalobkyňa podotkla, že ak súd vytýčil pojednávanie bez toho, aby mal zabezpečený geometrický plán, tým súd vylúčil možnosť reálne deliť pozemok podľa požiadaviek žalovanej a preto ďalší priebeh konania žalobkyňa hodnotí ako nevhodný, ktoré pre ňu predstavuje navýšené náklady, keďže ona na rozdiel od žalovanej predložila súdu včas všetky dôkazy tak, aby súd mohol už na prvom pojednávaní rozhodnúť v súlade s predstavou žalobkyne, avšak žalovaná naopak nepredložila včas dôkazy, aby bolo rozhodnuté v súlade s jej predstavou. Z uvedeného dôvodu žalobkyňa namieta nezákonný postup okresného súdu, ktorý odročil pojednávanie za účelom ustanovenia do konania geodeta na vyhotovenie geometrického plánu na rozdelenie spornej parcely, tento postu je nevhodný a narušuje princíp rovnosti strán sporu, pretože cit. „Súd vydaným uznesením o ustanovení geodeta nahrádza neskoré uplatnenie procesného útoku alebo obrany zo strany žalovaného.“ a to bez toho, aby predtým žalovaný zaviazal zložiť preddavok na trovy tohto dôkazu aj keď žalobkyňa všetky dôkazy zabezpečila na svoje náklady, čím súd podľa žalobkyne neprípustne namiesto žalovanej sám vyhľadáva dôkazy na trovy štátu. Podľa žalobkyne cit. „Ak žalovaný navrhuje reálnu deľbu, mal sám v konaní predložiť geometrický plán riadne a včas, pri prvom vyjadrení k veci samej resp. v prvom vyjadrení uviesť, že geometrický plán zabezpečí. Žalobca s reálnou deľbou nesúhlasí, nebude mu na prospech, preto žalobca nebude vynakladať náklady na vyhotovenie geometrického plánu.“ Zvolený procesný postup spočívajúci vo vyhotovení geometrického plánu považuje žalobkyňa za nevhodný aj preto, že ona s delením spornej parcely nesúhlasí a teda geodet bude zakresľovať jej rozdelenie iba podľa inštrukcií žalovanej. Z uvedených dôvodov žalobkyňa požaduje, aby súd zrušil svoje rozhodnutie nariadiť dokazovanie

geodetom a neprihliadal na argumentáciu žalovanej, ktorá včas nepredložila geometrický plán, ktorý by mohol byť podkladom pre rozsudok vo veci samej.

Napokon v spojitosti so žalobkyňou navrhovanou odkúpnou cenou podielu žalovanej na spornej parcele, žalobkyňa poukázala na ňou predložený znalecký posudok, ktorým bola ocenená práve sporná parcela a nie iná jej podobná s tým, že cit. „Súhlasíme, že znalecký posudok nie je jediným možným dôkazom a tu uvádzame, že niet lepšieho dôkazu o hodnote pozemku, ako reálna kúpna zmluva, ktorým boli kupované podiely na pozemku.“ a ktoré kúpne zmluvy žalobkyňa v konaní predložila a v zmysle ktorých bola kúpna cena za ňou odkupované podiely od reštituentov na spornej parcele za cenu (po zaokrúhlení nahor) 0,10 Eur/1m² a keďže znalecká cena je 0,29 Eur/1m², tak navrhovaná výška finančnej náhrady zodpovedá trhovej cene podielu žalovanej, pretože podľa žalobkyne cit. „Je zrejmé, že pod cenu by pôvodní vlastníci podiely nepredávali, resp. nebola preukázaná žiadna iná pohnútko, prečo by kúpna cena nebola stanovená trhovými mechanizmami.“

Žalobkyňa si súčasne uplatnila náhradu trov konania, ktorú si v žalobe neuplatnila a to z dôvodu nehospodárneho postupu žalovanej.

Podaním doručeným okresnému súdu 01.06.2022 právny zástupca žalobkyne oznámil, že keďže jemu na vedomie zaslané uznesenie okresného súdu č. k. 9 C 3/2021-217 z 19.05.2022 o žalovanej uloženej povinnosti zložiť preddavok na trovy geodetického dokazovania, bolo súdom vydané pred tým, ako bolo súdu 27.05.2022 doručené podanie žalobkyne, ktorým toto dokazovanie namietala, a teda ktoré námietky žalobkyne nemohli byť okresným súdom pri vydávaní označeného uznesenia reflektované, podal voči tomuto uzneseniu sťažnosť v ktorej tiež žalobkyňa poukázala, že zápisnica z pojednávania 21.04.2022 jej bola doručená až 23.05.2022 a teda až po jej doručení sa žalobkyňa mohla k záverom pojednávania relevantne vyjadriť prostredníctvom právneho zástupcu, takže keď súd vydal už 19.05.2022 uznesenie o povinnosti zložiť žalovanou preddavok na dokazovanie, porušil tým právo žalobkyne na riadny súdny proces, pretože tá nemohla po pojednávaní včas využiť prostriedky procesného útoku a obrany. Žalobkyňa tiež uviedla cit. „Máme tiež za to, že sa porušuje rovnosť zbraní v konaní, keď súd v komunikácii na pojednávaní so žalovaným prezentoval názor, že tak súd ako aj žalovaný sú v podstate štát a teda preto súd ustanoví do konania geodeta.“ s tým, že zatiaľ čo celý manažment okolo vyhľadania znalca a jeho zabezpečenia si žalobkyňa zabezpečovala sama tak namiesto žalovanej to robí súd, ktorý tak v konaní žalovanú zvýhodňuje. V ďalšom žalobkyňa zhodne so svojim vyjadrením z 27.05.2022 poukázala, že žalovaná nepredložila riadne a včas sama geometrický plán, aby mohol súd hospodárne na jednom konaní rozhodnúť v súlade s jej návrhom.

Žalovaná vo svojom vyjadrení k sťažnosti žalobkyne upozornila, že už vo svojom prvotnom vyjadrení k žalobe poukázala na možné a účelné rozdelenie spornej parcely medzi podielových spoluvlastníkov, ktorý názor riadne odôvodnila s tým, že geometrický plán navrhla vyhotoviť až na základe dohody strán sporu o konkrétnom rozdelení, z dôvodu štandardnosti takéhoto postupu aj v iných prípadoch, aby nedochádzalo k zbytočnému a nehospodárnemu vyhotoveniu geometrického plánu, ktorý by bol druhou stranou namietaný. Poukázala, že aj na pojednávaní 21.04.2022 predložila návrh možného rozdelenia spornej parcely s tým, že pokiaľ by strany sporu dospeli k dohode o konkrétnom rozdelení, tak žalovaná by dala vyhotoviť na svoje náklady geometrický plán. Avšak keďže na tomto pojednávaní žalobkyňa vyjadrila nesúhlas s navrhovaným rozdelením spornej parcely s tým, že bude namietat voči akémukoľvek rozdeleniu spornej parcely a vyhotoveniu geometrického plánu a pod., podľa žalovanej súd z hľadiska objektívnosti vyhotovenia geometrického plánu a potencionálnych námietok žalobcu voči tomuto spôsobu vyporiadania spornej parcely pristúpil k tomu, že nariadil vyhotovenie geometrického plánu na rozdelenie spornej parcely, ktorý postup je podľa žalovanej logický a zodpovedá tomu, čo vyšlo v konaní najavo, a to nielen čo do skutkových zistení, ale aj postojov (správania) strán sporu. Žalovaná podotkla, že žalobkyňa bola na pojednávaní prítomná, takže všetky skutočnosti, aj procesné úkony súdu jej boli zrejmé a zrozumiteľné, k čomu sa žalobkyňa na pojednávaní aj vyjadrila, takže písomné vyhotovenie zápisnice z pojednávania na tom nemohlo nič zmeniť. Žalovaná má teda za to, že nedošlo k žiadnemu porušeniu práva žalobkyne využiť riadne a včas prostriedky procesného útoku a obrany a taktiež nariadenie znaleckého dokazovania súdom je bežnou súdnou praxou a to často aj po viacerých súdnych pojednávaniach, a teda týmto postupom žalovaná nie je nijako zvýhodňovaná. Žalovaná s poukazom jednako na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 2568/2003 z 21.10.2004, ako aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 47/2008 z 28.10.2008, podľa ktorého cit. „Ustanovenie § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka vzťahujúce sa na tento prípad, neustanovuje iba výpočet spôsobov zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, ale zároveň aj záväzné poradie, v ktorom treba skúmať možnosť jednotlivých spôsobov vyporiadania (...) V konaní o zrušenie a

vyporiadanie podielového spoluvlastníctva musí súd dodržať poradie a podmienky použitia jednotlivých spôsobov vyporiadania zrušeného podielového spoluvlastníctva, lebo sú preň záväzné. V tomto smere nie je viazaný návrhmi účastníkov, pretože spôsob vyporiadania sa týka obidvoch strán, takže aj proti vôli spoluvlastníka mu môže prikázať reálnu časť zo spoločnej veci, lebo iba táto časť zodpovedá výške spoluvlastníckeho podielu a predstavuje len to, čo spoluvlastník do rozhodnutia súdu vlastnil v ideálnom pomere z veci.“, uviedla, že v danom prípade sporná parcela je fakticky a funkčne deliteľná, žalovaná nemá záujem zbavovať sa majetku a výmeru zodpovedajúcu jej spoluvlastníckemu podielu na spornej parcele chce vyčleniť do svojho výlučného vlastníctva, pričom takto novovzniknutá parcela môže bez závad slúžiť na uspokojovanie tých potrieb, na ktoré je funkčne a účelovo určená t.j. poľnohospodárske využitie, plnenie reštitučných záväzkov štátu a pod.. Napokon žalovaná s poukazom na skutočnosť, že v tomto type konania (tzv. iudicium duplex) súd nie je viazaný navrhovaným spôsobom vyporiadania a to či už navrhovaný žalobcom alebo žalovaným, a môže rozhodnúť aj ináč (napr. R 1/1989, R 4/1966) vyjadrila počudovanie, čo žalobkyňa podanou sťažnosťou vlastne sleduje s dovetkom, že je to práve žalobkyňa, ktorá vedie neehospodárne konanie, pretože podanou sťažnosťou nedôvodne oddiaľuje vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k spornej parcele, pretože nesúhlasí s rozdelením spornej parcely, takže žalobkyňa sleduje výlučne cieľ, akýmkoľvek spôsobom zamedziť rozdeleniu spornej parcely, zatiaľ čo žalovaná sleduje legitímny cieľ, a to zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo k spornej parcele, rešpektujúc ustanovenie § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Keďže pri príprave rozhodnutia o sťažnosti žalobkyne, bolo zákonnou sudkyňou zistené, že v dôsledku technického pochybenia kancelárie, bolo uznesenie č. k. 9 C 3/2021-217 z 19.05.2022 o uložení povinnosti žalovanej zložiť preddavok na trovy dokazovania, vyexpedované stranám v jeho nesprávnom znení (bol vyexpedovaný koncept spracovaný súdnym úradníkom a nie čistopis prepracovaný zákonným sudcom so správnym poučením o opravnom prostriedku z čl. 217 spisu, pozn.), súd po opätovnom vyexpedovaní tohto uznesenia v jeho správnom znení, dopytoval právneho zástupcu žalobkyne, či ňou podané podanie je potrebným považovať za odvolanie o ktorom je oprávnený rozhodnúť odvolací súd s poučením, že sa jedná o uznesenie voči ktorému podľa § 357 CSP odvolanie nie je prípustným, keďže sa jedná iba o rozhodnutie procesného charakteru vydané v rámci dokazovania, prípadné procesné pochybenia ohľadne ktorého sú však napravitelnými iba v odvolacom konaní proti rozhodnutiu vo veci samej. Právny zástupca žalobkyne podaním doručeným okresnému súdu 22.06.2022 uviedol, že v záujme hospodárnosti konania jeho podanie nie je potrebným vnímať ako opravný prostriedok, pričom tiež opätovne podotkol, že nariadenie dokazovania geodetom je neehospodárnym nadržiavaním žalovanej, ktorá na rozdiel od žalobkyne nepredložila geometrický plán riadne a včas tak, aby bolo možné rozhodnúť na jednom pojednávaní a žalobkyňa musí čakať na vyhotovenie tohto dôkazu aj keď ona svoje dôkazy predložila riadne a včas.

Uznesením č. k. 9 C 3/2021-271 z 28.06.2022 okresný súd pribral do konania znalca z odboru Geodézia, kartografia a kataster nehnuteľností, za účelom vyhotovenia geometrického plánu účelného rozdelenia spornej parcely EKN 2214 pre potreby vyporiadania podielového spoluvlastníctva strán sporu k nej, podľa veľkosti ich spoluvlastníckych podielov.

Vypracovaný znalecký posudok č. 05/2022 spolu s geometrickým plánom č. 5/2022 z 30.07.2022 bol predložený okresnému súdu 15.08.2022, pričom podľa popisnej časti znaleckého posudku sa sporná parcela EKN XXXX nachádza západne od obce Tarnov a je súčasťou poľnohospodárskej parcely označenej parcelným číslom CKN XXXX/X, v katastri nehnuteľností evidovanej ako orná pôda o výmere 77047 m². Znalec uviedol, že spôsob rozdelenia spornej parcely prekonzultoval s obidvoma účastníkmi konania, pričom pri študovaní súdneho spisu znalec zistil, že na strane č. 197 sa nachádzal návrh na rozdelenie predmetnej parcely predložený na pojednávaní 21.04.2022 žalovanou stranou, pričom právna zástupkyňa žalovanej znalcovi potvrdila, že tento návrh stále platí a podľa neho by vlastnícky podiel žalovanej mal byť vyčlenený v západnej časti spornej parcely EKN XXXX, teda ďalej od obce A. a žalobkyňa navrhla, aby jej vlastnícky podiel zo spornej parcely EKN XXXX bol oddelený bližšie pri obci A.. Podľa výkazu výmer ku geometrickému plánu na strane č. 5 a 6 znaleckého posudku sú vlastnícke podiely účastníkov konania vyznačené takto:

vlastnícky podiel žalobkyne je zakreslený a zapísaný ako rozdelením novovzniknutá parcela CKN XXXX/XX - orná pôda o výmere 18277 m²;

vlastnícky podiel žalovanej je zakreslený a zapísaný ako rozdelením novovzniknutá parcela CKN XXXX/XX - orná pôda o výmere 6754 m².

Na pojednávani 26.10.2022 právny zástupca žalobkyne zotrval na svojich písomných vyjadreniach, pričom z nich zdôraznil, že žalobkyňa si kupovala prístupovú cestu k svojmu podielu na spornej parcele, pretože mala za to, že túto spornú parcelu nebude možné rozdeliť tak, aby k nej mala prístup aj žalovaná. Podľa Občianskeho zákonníka deliteľnosť parcely by mala byť nielen možná, ale aj účelná. V danom prípade má za to, že žalovaná pri rozdelení spornej parcely v zmysle geometrického plánu nebude mať k svojmu podielu prístup a tento bude musieť riešiť zriadením si práva prechodu skrz niektorú zo susedných parciel súkromných vlastníkov, možno aj skrz parcelu žalobkyne, čo bude generovať len ďalšie súdne spory a bude zaťažovať vlastníkov okolitých parciel. V ostatnom poukázal na hmotnoprávne dôvody nemožnosti deliť spornú parcelu tak, ako boli uvedené v jeho písomnom vyjadrení. Obdobne tak aj pokiaľ ide o procesné dôvody, ktoré taktiež uviedol vo svojom písomnom vyjadrení, z ktorých opakovane zdôraznil, že žalovaná nepredložila včas v zmysle zásady koncentrácie konania geometrický plán na rozdelenie spornej parcely, ktorého sa domáha, t.j. neuniesla bremeno dôkazu, zatiaľ čo žalobkyňa už so samotnou žalobou predložila riadne a včas všetky dôkazy tak, aby bolo možné už na jednom pojednávani rozhodnúť o jej žalobnom návrhu. Na dopyt súdu, či by teda žalobkyňa nekupovala prístup k svojmu podielu na spornej parcele, ak by táto bola deliteľnou, právny zástupca žalobkyne uviedol, že v tom prípade by žalobkyňa zrejme zvažila vôbec kúpu podielov na spornej parcele. Právny zástupca žalobkyne tiež dodal, že je len prirodzené, že žalobkyňa chce na svoje poľnohospodárske aktivity využívať spornú parcelu v jej väčšej výmere, ako v menšej, keďže k tejto parcele má aj prístup a teda svoje poľnohospodárske aktivity by si tak mohla riešiť priamo na tejto spornej parcele a nie iba na výmere 18277 m² a na zvyšok si hľadať inú parcelu. Okrem toho žalobkyňa má obavu, že ak by súd rozhodol o rozdelení spornej parcely, v budúcnosti bude mať žalobkyňa s vysokou pravdepodobnosťou na svojej parcele ťarchu spočívajúcu v práve prechodu.

Na pojednávani 26.10.2022 žalobkyňa uviedla, že podala dve žiadosti žalovanej na odkúpenie jej spoluvlastníckeho podielu na spornej parcele, no žiadnu odpoveď neobdržala, na čo právny zástupca žalobkyne doplnil, že ak by žalovaná strana už v rámci predsúdnych rokovaní jasne vyjadrila svoje stanovisko, či svoj podiel na spornej parcele žalobkyni predá alebo nie, táto vec by sa ani nemusela dostať pred súd. Na dopyt súdu, na aký účel, resp. aký zámer s užívaním spornej parcely má žalobkyňa, keďže účel jej užívania žalovanou je už známy, žalobkyňa uviedla, že nevie, ako s ňou naloží, možno ju bude užívať na sadenie a pestovanie plodín, možno ju bude prenajímať s dodatkom, že žalobkyňa nie je žalovanou a teda je jej vecou, ako s parcelou naloží.

Na pojednávani 26.10.2022 žalovaná poukázala na svoje písomné vyjadrenia, v ktorých sa vyjadrila jednako k procesným námietkam protistrany, na ktorých zotráva. Pokiaľ ide o del'bu spornej parcely, tak aj pri jej rozdelení bude dodržaný účel jej poľnohospodárskeho využitia, keďže žalovaná už aj v konaní predložila dôkaz, že aj spornú parcelu prenajíma F. A. na poľnohospodárske využitie. Pokiaľ ide o prístupovú cestu, to, že si ju žalobkyňa zabezpečila, žalovaná plne akceptuje a túto skutočnosť žalovaná plne zohľadnila aj pri predložení návrhu na rozdelenie spornej parcely tak, aby táto prístupová cesta bola žalobkyni zachovaná. V súvislosti s prístupovou cestou žalovanej k jej pripadajúcemu podielu zo spornej parcely v zmysle geografického zamerania poukázala, že už aj na poslednom pojednávani uviedla, že táto parcela bola za identického skutkového stavu, aký je aj teraz použitá na uspokojenie reštitučných nárokov aj v minulosti, čo nebránilo použiť ju na tento účel. Navyše uviedla, že so spornou parcelou bezprostredne susediaca parcela CKN XXXX/X evidovaná pre k.ú. A. na LV XXX je vo výlučnom vlastníctve štátu, ktorá parcela je síce v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku, avšak vykonanie prípadných úprav evidencie tejto parcely je v gescii vlastníka, ktorým je SR, k spornej parcele a v konečnom dôsledku je vecou štátu ako vlastníka, ako si prístup zabezpečí. Využitie spornej parcely žalovanou na reštitučné účely bolo uvedené len príkladmo, štát ju môže využiť aj na iné, napr. verejno-prospešné účely, ako sú pozemkové úpravy, keďže aktuálne došlo aj k zmene zákona 180/1995, podľa ktorého sa neknihované parcely nemôžu prevádzať. Uviedla, že si nespomína, že by na poslednom pojednávani smerom k žalobkyni tvrdila, že žalobkyňa má záujem na spornej parcele stavať, tomu tak nebolo. V súvislosti s výstavbou na spornej parcele sa žalovaná vyjadrovala iba v súvislosti so stanoviskom Obce Tarnov, ktoré sa nachádza v spise a v zmysle predloženia návrhu územného riešenia ktorej je oblasti tejto parcely plánovaná výstavba a v týchto súvislostiach sa žalovaná k tejto veci vyjadrovala. Nie je pravdou tvrdenie žalobkyne, že by žalovaná nereagovala na jej žiadosť o odkúpenie časti spornej parcely, ktorú žiadosť, ako aj odpoveď na ňu žalovaná predložila už k svojmu vyjadreniu k žalobe (čl. 29 a 30 spisu, pozn. súdu), kde už v tomto stanovisku bolo žalobkyni vysvetlené, že štát nemá záujem odpredávať svoj podiel, ako aj to, na aký účel ho chce použiť s poučením, že žalobkyňa sa môže domáhať vyporiadania podielového spoluvlastníctva rozdelením spornej parcely.

Na pojednávaní 26.10.2022 právny zástupca žalobkyne v interakcii na vyjadrenie žalovanej uviedol, že žalobkyňa nemala vedomosť o liste žalovanej, ktorým ju mala vyrozumieť o jej žiadosti o odkúpenie spoluvlastníckeho podielu na spornej parcele, za tým účelom mu bol súdom poskytnutý k nahliadnutiu čl. 30 spisu s tým, že tento bol prílohou vyjadrenia žalovanej k žalobe, pričom z elektronického registra bolo súdom zistené, že tento list bol žalobkyňi zaslaný na repliku. Okrem toho splnomocnenkyňa žalovanej uvádza, že o tomto liste sa zmieňovala aj priamo v texte vyjadrenia k žalobe. Právny zástupca žalobkyne tiež podotkol, že žalovaná vlastní v k.ú. A. XXXXX G., ktoré môže využívať na pozemkové úpravy, pričom podiel na spornej parcele žalovanej je iba 6754 m², takže žalobkyňa to vníma ako schválnosť, že žalovaná trvá na reálnej deľbe tejto spornej parcely. V súvislosti s vyjadrením žalovanej, že by sa podiel na spornej parcele prenajímal na poľnohospodárske účely podotkol, že aj žalobkyňa je právnickou osobou, ktorá taktiež môže vykonávať poľnohospodársku činnosť; poukázal, že po susednej parcele CKN XXXX/X vo vlastníctve žalovanej neprejde na spornú parcelu žiaden poľnohospodársky stroj, nachádza sa tam vodný tok a les, takže táto sa nebude dať obhospodarovať, z ktorého dôvodu je len zrejmé, že za tým účelom budú zaťažené okolité parcely vlastníkov. Je tu prístup len cez les, nie od hlavnej cesty. Parcela N. XXXX/X je navyše v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku a nie v správe SPF, ktorý spravuje spornú parcelu, takže SPF nebude vedieť zabezpečiť prístup k spornej parcele skrz parcelu CKN XXXX/X. Ďalej poukázal na to, že po tom, ako sa stala spoluvlastníčkou spornej parcely žalobkyňa, žalovaná, t.j. štát nezinventarizoval svoj majetok a neodpísal úbytok z majetku vo vzťahu k 18277 m², ktoré sú v podielovom spoluvlastníctve žalobkyne, takže v tom dôsledku nájomca F. A. stále hospodári aj na parcele žalobkyne, ktorá ju tak nemôže užívať, aj napriek tomu, že na to žalobkyňa SPF trikrát upozornila písomne.

Na pojednávaní 26.10.2022 splnomocnenkyňa žalovanej uviedla, že štát je vlastníkom podielu na spornej parcele a chce si toto vlastníctvo zachovať a ako vlastník nevidí žiadne legálne právo, prečo by mu mal druhý spoluvlastník diktovať a nanucovať ako sa má správať a ako má so svojim vlastníctvom naložiť iba preto, že to druhý spoluvlastník tak chce. Je vecou vlastníka, ako si zabezpečí prístup k svojej parcele. SPF nie je podnikateľský subjekt a nakladá s majetkom štátu podľa jeho vôle a v súlade so zákonom. Časť spornej parcely, ktorá by pripadla štátu, bude využívaná na poľnohospodársky účel, na ktorý je využívaná aj časť susednej parcely CKN XXXX/X, na ktorú je po tejto parcele prístup aj k tejto poľnohospodárskej pôde. Na dopyt právneho zástupcu žalobkyne, kto obhospodaruje na poľnohospodársky účel parcelu CKN XXXX/X, splnomocnenkyňa žalovanej uviedla, že o týchto skutočnostiach nemá vedomosť, nakoľko nie sú predmetom tohto sporu, preto ich nezisťovala. O tomto sa zmieňovala iba v tej súvislosti, že zo satelitnej snímky je zrejmé, že aj na parcele CKN XXXX/X je v časti poľnohospodárska pôda, ktorá je obhospodarovaná, takže prístup poľnohospodárskym strojom je tam možný. Otázka nájmu a nájomných zmlúv nie je predmetom tohto konania, inventarizácia majetku v správe SPF je vykonávaná automaticky, počítačovo.

Okresný súd vykonal vo veci dokazovanie ústnymi a písomnými vyjadreniami sporových strán a nimi priloženými listinnými dôkazmi a zistil tento skutkový stav.

Podľa výpisu z obchodného registra Okresného súdu Prešov, obchodná spoločnosť žalobkyne VIGEVER s.r.o. (žalobkyňa) vznikla 12.05.2018 a predmetom jej činnosti je okrem iných aj sprostredkovanie predaja, prenájmu a kúpy nehnuteľností (realitná činnosť), ako aj poskytovanie služieb v poľnohospodárstve a záhradníctve, pričom jej jediným spoločníkom a súčasne konateľom je G. I. E..

Z Okresným úradom Bardejov, katastrálnym odborom pre okres Bardejov, obec A. a katastrálne územie A. vedeného LV XXX vyplýva, že je na ňom evidovaná parcela EKN XXXX – ostatná plocha o výmere 25031 m², nachádzajúca sa mimo zastavaného územia obce, ktorá sa nachádza v podielovom spoluvlastníctve:

žalovanej, ktorá je vlastníčkou spoluvlastníckeho podielu vo veľkosti 6754/25031 a to titulom rozhodnutia OÚ-katastrálneho odboru č.110/18/98 z 08.07.1999-Z 1906/2000 cit. „par.XX zak.4.180/95, PKV 0, Žiadosť -R 211/2006, OPÚ Bardejov č.2007/00789-MJ - Rozhodnutie - O. XXX/XX, O. XXX/XX, O. - P. XX/XXXX – L.“;

žalobkyne, ktorá je vlastníčkou dvoch spoluvlastníckych podielov a to jedného podielu vo veľkosti 8488/25031 a to titulom jednako kúpnej zmluvy zo 07.09.2018 - E. XXXX/XXXX z 08.10.2018 a jednako kúpnej zmluvy z 01.03.2019 - E. XXX/XXXX zo 06.03.2019 a druhého podielu vo veľkosti 9789/25031 titulom kúpnej zmluvy z 19.02.2020 - V 483/2020 z 20.02.2020.

Zo znaleckého posudku č. 3/2020 vyplýva, že bol vypracovaný ku dňu 23.02.2020 na základe zadania žalobkyňou, znalcom z odboru Poľnohospodárstvo, odvetvie Odhad hodnoty poľnohospodárskej pôdy a odboru Ochrana životného prostredia, odvetvie Ochrana prírody a krajiny D. E. B. a to za účelom určenia všeobecnej hodnoty parcely EKN XXXX evidovanej Okresným úradom Bardejov, katastrálnym odborom pre okres Bardejov, obec A. a katastrálne územie A. na LV XXX (sporná parcela). Podľa záverov znalca sa sporná parcela nachádza medzi štátnou cestou A. – C. F. O. A. a je poľnohospodársky obrábanou ako poľnohospodárska pôda s tým, že sporná parcela je určená na poľnohospodárske využitie ako orná pôda a nepočíta sa na nej s výstavbou s tým, že obec A. nemá schválený územný plán. Znalecký posudok bol spracovaný metódou polohovej diferenciácie tak, ako by sa jednalo o parcelu reg. „C“ v bonite orná pôda, pričom jej jednotková hodnota bola určená na cenu 0,2976 Eur/1m² a všeobecná hodnota podielu žalovanej o výmere 6 754 m² bola stanovená na sumu 2 009,99 Eur.

Podľa prílohy k znaleckému posudku a to z listu Obce Tarnov z 28.06.2018 adresovaného konateľovi žalobkyne, sa sporná parcela EKN 2214 ako aj parcela EKN 2210 využívajú ako orná pôda a nachádzajú sa v zátopovom pásme.

Podľa prílohy k znaleckému posudku a to podľa vyjadrenia Slovenského vodohospodárskeho podniku, odštepny závod Košice (ďalej len „vodohospodársky podnik“) č. CS SVP OZ KE 5/2018/103 z 28.03.2018, vodohospodársky podnik vyjadril nesúhlas s výstavbou nájomných bytov v oblasti parciel EKN XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX v k.ú. A., vzdialených cca 120 m od vodného toku Topľa z dôvodu vysokého povodňového rizika, súčasne vodohospodársky podnik nemal výhrady k výstavbe bytového domu na parcelách v k.ú. A. EKN XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X, vzdialených cca 165 m od vodného toku Topľa.

Podľa satelitného snímku spornej parcely z katastrálnej mapy, sporná parcela na ktorej je ornica je teritoriálne situovaná tak, že od verejnej cesty ju delí rad na ňu kolmo situovaných malých parciel, medzi ktorými sa nachádzajú aj tri parcely EKN XXXX, M. XXXX F. M. XXXX, ktoré patria žalobkyňi a na ktorých všetkých týchto parcelách je taktiež ornica a z druhej strany je sporná parcela obklopená iba parcelou CKN XXXX/X patriacou žalovanej (Slovenská republika), na ktorej jej jednej časti v blízkosti spornej parcely je ornica, z časti je trávnatá plocha, ako aj les a vodný tok rieky Topľa.

Na základe nájomnej zmluvy uzavretej 22.06.2015 medzi žalovanou ako prenajímateľom a F. A. ako nájomcom, prenechala žalovaná nájomcovi do dlhodobého odplatného užívania na poľnohospodárske využitie za ročné nájomné 2 049,78 Eur, konkrétne do 31.10.2030 ornú pôdu a to okrem iných aj v katastrálnom území A. a to aj v prílohe žalovanej vyznačenú parcelu č. XXXX/X, ktorej súčasťou je aj v zmysle znaleckého posudku č. 05/2022 z 30.07.2022 je aj sporná parcela.

Zmluvou o bezodplatnom prevode spoluvlastníckeho podielu č. 01961/2018-PRZ-R60179/18.00 z 23.08.2018 žalovaná (štát), z dôvodu nemožnosti navrátenia vlastníctva k nehnuteľnosti oprávnenej osobe, bezodplatne vydala oprávnenej osobe I. L. (na základe plnej moci zastúpená G. I. E., konateľ žalobkyne), ako reštitučnú náhradu do vlastníctva svoj spoluvlastnícky podiel na spornej parcele vo veľkosti podielu 2877/25031 (zmluva nedatovaná a nesignovaná, pozn. okresného súdu).

Kúpnu zmluvou uzavretou 07.09.2018 medzi I. L. (pri uzavretí kúpnej zmluvy bola zastúpená splnomocneným G. I. E., konateľ žalobkyne, na základe splnomocnenia z 28.06.2018), ako predávajúcou a žalobkyňou (zastúpená konateľom G. I. E.) ako kupujúcou, došlo k prevodu vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu predávajúcej na spornej parcele, ktorý podiel získala predávajúca (reštituentka) na základe zmluvy o bezodplatnom prevode spoluvlastníckeho podielu č. 01961/2018-PRZ-R60179/18.00 z 23.08.2018 od žalovanej (štátu), a to v prospech žalobkyne a to za kúpnu cenu 286,56 Eur (t.j. kúpna cena bola 0,09960 Eur/1m²) s tým, že kúpna cena mala byť vyplatená predávajúcej pri podpise tejto kúpnej zmluvy (predávajúca však kúpnu zmluvu nepodpisovala, pretože v jej mene konal konateľ žalobkyne, pozn. okresného súdu).

Zmluvou o bezodplatnom prevode spoluvlastníckeho podielu č. 03035/2018-PRZ-R60217/18.00 zo 06.02.2019 žalovaná (štát), z dôvodu nemožnosti navrátenia vlastníctva k nehnuteľnosti oprávnenej

osobe, bezodplatne vydala oprávnenej osobe B. Q. (na základe plnej moci z 20.09.2018 zastúpený G. I. E., konateľ žalobkyne), ako reštitučnú náhradu do vlastníctva mimo iné aj svoj spoluvlastnícky podiel na spornej parcele vo veľkosti podielu 5611/25031 (zmluva nedatovaná a nesignovaná, pozn. okresného súdu).

Kúpnu zmluvou uzavretou 01.03.2019 medzi B. Q. (pri uzavretí kúpnej zmluvy bol zastúpený splnomocneným G. I. E., H. žalobkyne, na základe splnomocnenia z 20.09.2018), ako predávajúcim a žalobkyňou (zastúpená konateľom G. I. E.) ako kupujúcou, došlo k prevodu vlastníckeho práva okrem iného aj k spoluvlastníckemu podielu predávajúceho na spornej parcele, ktorý podiel získal predávajúci (reštituent) na základe zmluvy o bezodplatnom prevode spoluvlastníckeho podielu č. 03035/2018-PRZ-R60217/18.00 zo 06.02.2019 od žalovanej (štátu), v prospech žalobkyne a to za kúpnu cenu 741,07 Eur a keďže predávajúci za túto cenu predával žalobkyňi okrem spoluvlastníckeho podielu na spornej nehnuteľnosti vo výmere 5611 m² aj ďalšiu parcelu, ktorú mal predávajúci vo výlučnom vlastníctve vo výmere 1829 m², tak kúpna cena bola 0,09961 Eur/1m² [741,07 : (5611 + 1829)] s tým, že kúpna cena mala byť vyplatená predávajúcemu pri podpise tejto kúpnej zmluvy (predávajúci však kúpnu zmluvu nepodpisoval, pretože v jeho mene konal konateľ žalobkyne, pozn. okresného súdu).

Zmluvou o bezodplatnom prevode spoluvlastníckeho podielu č. 03721/2019-PRZ0336/19-00 z 13.02.2020 žalovaná (štát), z dôvodu nemožnosti navrátenia vlastníctva k nehnuteľnosti oprávneným osobám, bezodplatne vydala oprávneným osobám G. R., S. F., M. G., T. B. (na základe plnej moci z 10.10.2019 boli všetky zastúpené G. I. E., konateľ žalobkyne), ako reštitučnú náhradu do vlastníctva mimo iné aj svoje spoluvlastnícke podiely na spornej parcele a to vo veľkosti podielu 2448/25031- G. R.; XXXX/XXXXX - S. F., XXXX/XXXXX - M. G. F. XXXX/XXXXX - T. B..

Kúpnu zmluvou uzavretou 19.02.2020 medzi G. R., S. F., M. G. a T. B. (pri uzavretí kúpnej zmluvy boli všetky zastúpené splnomocneným G. I. E., konateľ žalobkyne, na základe splnomocnenia z 10.10.2019), ako predávajúcimi a žalobkyňou (zastúpená konateľom G. I. E.) ako kupujúcou, došlo k prevodu vlastníckeho práva k spoluvlastníckym podielom predávajúcich (reštituentov) na spornej parcele, ktoré podiely získali predávajúce na základe zmluvy o bezodplatnom prevode spoluvlastníckeho podielu č. 03721/2019-PRZ0336/19-00 z 13.02.2020 od žalovanej (štátu), v prospech žalobkyne a to za jednotnú kúpnu cenu 974,98 Eur (kúpna cena nebola v kúpnej zmluve číselne rozdelená medzi predávajúce, t.j. kúpna cena bola 0,09960 Eur/1 m²) s tým, že kúpna cena mala byť vyplatená predávajúcim pred podpisom tejto kúpnej zmluvy (predávajúce však kúpnu zmluvu nepodpisovali, pretože v ich mene konal konateľ žalobkyne, pozn. okresného súdu).

Listom doručeným žalovanej (SPF) dňa 24.02.2020, žalobkyňa ako väčšinový podielový spoluvlastník žiadala žalovanú o odkúpenie jej spoluvlastníckeho podielu na spornej parcele.

Listom č. SPFS72285/2020/RO-28 zo 04.01.2021 žalovaná (SPF) oznámila žalobkyňi na jej žiadosť, že z dôvodu ochrany hodnoty pôdy vo vlastníctve Slovenskej republiky v správe SPF na základe rozhodnutia jeho štatutárov a Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR bude dochádzať k predaju pôdy v dotknutom katastrálnom území iba v nevyhnutnom režime a to prednostne pre plnenie reštitučných nárokov s tým, že je tu možnosť rozdelenia spornej parcely.

Podľa Okresným úradom Bardejov, katastrálnym odborom (ďalej len „katastrálny úrad“) pre okres Bardejov, obec A. a katastrálne územie A. vedeného LV XXX je žalobkyňa aj výlučnou vlastníčkou parciel:

EKN XXXX – orná pôda o výmere 220 m²;

EKN XXXX – orná pôda o výmere 118 m²;

EKN XXXX – orná pôda o výmere 110 m²;

a to titulom kúpnej zmluvy zo 04.11.2020 - E. XXXX/XXXX z 26.11.2020 a kúpnej zmluvy z 03.12.2020 - E. XXXX/XXXX z 21.12.2020.

Podľa rozhodnutia katastrálneho úradu E. XXXX/XXXX z 26.11.2020 bol v prospech žalobkyne povolený vklad jej vlastníckeho práva k parcelám EKN XXXX F. M. XXXX na základe kúpnej zmluvy zo 04.11.2020, v zmysle ktorej kúpna cena za 1m² ornej pôdy bola 5,- Eur.

Podľa rozhodnutia katastrálneho úradu E. XXXX/XXXX z 21.12.2020 bol v prospech žalobkyne povolený vklad jej vlastníckeho práva k parcele EKN XXXX na základe kúpnej zmluvy z 03.12.2020, v zmysle ktorej kúpna cena za 1m² ornej pôdy bola 5,- Eur.

Dohodou o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva č. 03095/2019-PKZP-K40478/19.00, došlo k zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva medzi žalovanou (štát) a spoločnosťou V + S ... , s.r.o. a to mimo iného aj k ornej pôde v k.ú. A., pričom označená obchodná spoločnosť bola zaviazaná vyplatiť zo spoluvlastníctva ustupujúcu žalovanú finančnou náhradou pri ornej pôde v sume 7,41 Eur / 1 m² ornej pôdy.

Dohodou o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva č. 02007/2016-PKZP-K40094/16.00, došlo k zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva medzi žalovanou (štát) a M.B. a to k parcele – trvalé trávne porasty v k.ú. A., pričom označená M.B. bola zaviazaná vyplatiť zo spoluvlastníctva ustupujúcu žalovanú finančnou náhradou v sume 3,20 Eur / 1 m² trávnatého porastu.

Dohodou o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva č. 01547/2019-PKZP-K40234/19.00 došlo k zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva medzi žalovanou (štát) a M.B. a to k ornej pôde v k.ú. G., pričom označená M.B. bola zaviazaná vyplatiť zo spoluvlastníctva ustupujúcu žalovanú finančnou náhradou v sume 3,32 Eur/1 m² ornej pôdy.

Kúpnu zmluvou uzavretou medzi F.P. ako predávajúcim a obcou A. ako kupujúcou došlo k odkúpeniu ornej pôdy v k. ú. A., obcou A. v cene 2,- Eur /1m².

Kúpnu zmluvou zo 14.07.2016 uzavretou medzi M.K. ako predávajúcou a obcou A. ako kupujúcou došlo k odkúpeniu ornej pôdy v k. ú. A., obcou A. v cene 2,- Eur /1m².

Podľa § 136 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) „Vec môže byť v spoluvlastníctve viacerých vlastníkov.“

Podľa § 137 ods. 1 OZ „Podiel vyjadruje mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci.“

Podľa § 139 ods. 2 a 3 OZ „O hospodárení so spoločnou vecou rozhodujú spoluvlastníci väčšinou počítanou podľa veľkosti podielov. Pri rovnosti hlasov, alebo ak sa väčšina alebo dohoda nedosiahne, rozhodne na návrh ktoréhokoľvek spoluvlastníka súd.

Ak ide o dôležitú zmenu spoločnej veci, môžu prehlasovaní spoluvlastníci žiadať, aby o zmene rozhodol súd.“

Podľa § 141 ods. 1 OZ „Spoluvlastníci sa môžu dohodnúť o zrušení spoluvlastníctva a o vzájomnom vyporiadaní; ak je predmetom spoluvlastníctva nehnuteľnosť, dohoda musí byť písomná.“

Podľa § 142 ods. 1 až 3 OZ „Ak nedôjde k dohode, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vyporiadanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd. Prihliadne pritom na veľkosť podielov a na účelné využitie veci. Ak nie je rozdelenie veci dobre možné, prikáže súd vec za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom; prihliadne pritom na to, aby sa vec mohla účelne využiť a na násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom. Ak vec žiadny zo spoluvlastníkov nechce, súd nariadi jej predaj a výťažok rozdelí podľa podielov.

Z dôvodov hodných osobitného zreteľa súd nezruší a nevyporiada spoluvlastníctvo prikázaním veci za náhradu alebo predajom veci a rozdelením výťažku.

Pri zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva rozdelením veci môže súd zriadiť vecné bremeno k novovzniknutej nehnuteľnosti v prospech vlastníka inej novovzniknutej nehnuteľnosti. Zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva nemôže byť na ujmu osobám, ktorým patria práva viaznúce na nehnuteľnosti.“

Podľa § 16 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom (ďalej len „zákon o vlastníctve k pozemkom“) „Fond nakladá podľa tohto zákona a podľa osobitných predpisov 30) s pozemkami

vo vlastníctve štátu uvedenými v osobitnom predpise a v § 14 ods. 1 a v § 15 (ďalej len "pozemok vo vlastníctve štátu"),

s nezisteným vlastníkom (§ 13),

ktorých vlastníctvo nie je evidované podľa predpisov o katastri nehnuteľností v súbore geodetických informácií a v súbore popisných informácií alebo ak sa nepreukáže inak, ak ide o lesné pozemky, obdobne postupuje správca.“

Podľa § 16 ods. 3 zákona o vlastníctve k pozemkom „Fond nakladá s pozemkami uvedenými v odseku 1 písm. a) a b) na základe údajov katastra nehnuteľností.“

Podľa § 17 ods. 1 zákona o vlastníctve k pozemkom „Fond pri nakladaní s pozemkami uvedenými v § 16 ods. 1 vystupuje vo vlastnom mene, a to aj pred súdmi a orgánmi verejnej správy.“

Podľa § 18 ods. 1 až 3 zákona o vlastníctve k pozemkom „Fond nemôže pozemky uvedené v § 16 ods. 1 sám užívať, ale ich prenajíma na účely poľnohospodárstva alebo lesného hospodárstva, prípadne v súlade s rozhodnutím príslušného orgánu štátnej správy vydaného podľa osobitných predpisov dočasne aj na iný účel; povinnosť fondu prenajímať pozemky uvedené v § 16 ods. 1 sa nevzťahuje na podiely na spoločnej nehnuteľnosti, ktorej vlastníci sú členmi pozemkového spoločenstva.

Ak pozemky uvedené v § 16 ods. 1 nemožno využívať na účely uvedené v odseku 1, fond ich môže prenajímať aj na iný účel. Tým nie sú dotknuté ustanovenia osobitných predpisov.

Fond môže previesť vlastníctvo k pozemkom uvedeným v § 16 ods. 1 len v prípadoch ustanovených zákonom.“

Podľa § 19 ods. 1 a 2 a 6 zákona o vlastníctve k pozemkom „Fond môže pozemky vo vlastníctve štátu predávať alebo zamieňať za pozemky iných vlastníkov na účely usporiadania vlastníctva k pozemkom a utvárania vhodných pozemkovoprávných pomerov na hospodárenie na pôde, ako aj na účely uvedené v § 18 ods. 2 podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky vydaného podľa osobitného predpisu; na tieto účely môže na pozemkoch zriadiť zmluvou vecné bremeno a môže pozemky nadobúdať aj do vlastníctva štátu, s výnimkou pozemkov podľa osobitných predpisov.

Fond prihliada pri výkone oprávnení podľa odseku 1 na potreby prevodu pozemkov ako náhrad podľa osobitného predpisu.

Ak pozemok podľa § 16 ods. 1 je spoluvlastníckym podielom, môže sa fond alebo správca dohodnúť na zrušení spoluvlastníctva a vzájomnom vypoíadaní; to neplatí, ak ide o spoločnú nehnuteľnosť.“

Podľa § 23 ods. 1 zákona o vlastníctve k pozemkom „Ak tento zákon neustanovuje inak, nemôže na základe právneho úkonu alebo rozhodnutia súdu o vypoíadaní spoluvlastníctva alebo rozhodnutia o dedičstve vzniknúť rozdelením jestvujúcich pozemkov uvedených v § 21 ods. 1 pozemok menší ako 3 000 m², ak ide o poľnohospodársky pozemok, alebo pozemok menší ako 5 000 m², ak ide o lesný pozemok.“

Podľa § 3 ods. 1 písm. a), c) a ods. 4 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 238/2010 Z.z. ktorým sa ustanovujú podrobnosti o podmienkach prenajímania, predaja, zámeny a nadobúdania nehnuteľností Slovenským pozemkovým fondom „Fond môže pozemok vo vlastníctve štátu predat, ak osobitný predpis neustanovuje inak a okrem dôvodov uvedených v osobitnom predpise, z dôvodu vypoíadania podielového spoluvlastníctva, ak má pozemok okrem štátu len jedného spoluvlastníka, ktorý vlastní nadpolovičný podiel, a výmeru najmenej 2 000 m², alebo ak má pozemok okrem štátu len jedného spoluvlastníka a výmeru menšiu ako 2 000 m², a nie je možné alebo pre fond účelné rozdelenie pozemku; nemožnosti pozemok samostatne účelne využiť.

Fond pri predaji pozemku prednostne prihliada na potrebu jeho prevodu na uspokojenie reštitučných nárokov oprávnených osôb podľa osobitného predpisu.“

V danom prípade sa žalobkyňa podanou žalobou domáha rozhodnutia o zrušení a vypoíadaní podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, v súvislosti s čím, je aj pre ľahšiu ďalšiu argumentáciu, podľa okresného súdu nevyhnutným poukázať na špecifickosť tohto typu konania, ktoré je osobitným druhom súdneho konania a je označované ako konanie „iudicum duplex“, t.j. konanie v ktorom majú účastníci na oboch stranách sporu, súčasne postavenie žalobcu aj žalovaného, takže žalobu môže podať ktorýkoľvek zo spoluvlastníkov bez ohľadu na veľkosť ich spoluvlastníckych podielov alebo inak povedané je len otázkou procesnej náhody, kto z nich žalobu podá, takže súd nie je viazaný žalobným návrhom a môže podielové spoluvlastníctvo rozdeliť aj inak, než ako bolo pôvodne navrhované v žalobnom petite toho zo spoluvlastníkov, ktorý napokon toto konanie žalobou inicioval, pretože spôsob vypoíadania vyplýva priamo zo zákona. V tomto type konania sú si teda žalobca a žalovaný rovní v nárokoch a preto je v tomto type sporu obťažne určiť víťaza či porazeného, keďže z tohto konania žiadna strana sporu, t.j. žiadny zo spoluvlastníkov neodchádza s menším podielom, než s akým do

konania vstupoval, akurát, v prípade niektorých zákonných spôsobov vyporiadania sa povaha jeho majetku síce objemovo nemení len sa môže pretransformovať do inej jej formy, napr. pri vyplatení zo spoluvlastníckeho podielu (transformácia z vlastníctva nehnuteľnosti do peňažnej hodnoty, pozn.). Teda keďže súd nie je viazaný žalobou navrhovaným vyporiadanim, najmä z hľadiska toho, ako treba vyporiadanie vykonať, komu majú byť prikázané jednotlivé časti spoločného majetku a ocenením vecí, súd tak vykoná vyporiadanie po vykonanom dokazovaní podľa svojej úvahy v zmysle zásad vyplývajúcich z cit. § 142 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka.

V tomto smere podporne okresný súd poukazuje aj na konštatovania vyslovené Ústavným súdom ČR v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 404/22 z 12.04.2022, podľa ktorého konanie o vysporiadaní spoluvlastníctva má zvláštnu povahu, pretože ide o tzv. iudicium duplex, teda o konanie, ktoré sa môže začať na návrh ktoréhokoľvek zo spoluvlastníkov a napriek formálnemu označeniu, ktoré zodpovedá zneniu zákona, sú všetci účastníci vzájomne v postavení zodpovedajúcom procesnej pozícii žalobcu aj žalovaného súčasne, bez ohľadu na to, kto žalobu podal. Nejde teda o „klasické“ sporné konanie, v ktorom by jedna z proti sebe stojacich strán musela vyhrať a druhá prehrať. Konanie o zrušení a vysporiadaní spoluvlastníctva sa môže začať na základe žaloby ktoréhokoľvek spoluvlastníka, ktorý sa cíti byť v spoluvlastníctve nespokojný a nechce v ňom zotrvať. Ak sa spoluvlastníci nedohodnú na zrušení a vysporiadaní spoluvlastníctva, má každý z nich právo obrátiť sa na súd s návrhom na zrušenie a vysporiadanie spoluvlastníctva. Rozhodnutie nezotrávať naďalej v spoluvlastníckom vzťahu je slobodným rozhodnutím spoluvlastníka. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vysporiadanie spoluvlastníctva (§ 153 ods. 2 občianskeho súdneho poriadku, ČR, pozn.), je viazaný iba zákonným poradím jednotlivých možností vysporiadania podľa § 1143 a nasl. Občianskeho zákonníka (rozdelenie vecí, prikázanie veci jednému alebo viacerým spoluvlastníkom za náhradu, nariadenie predaja vecí vo verejnej dražbe). Voľba konkrétneho spôsobu vysporiadania je v konečnom dôsledku na úvahe súdu, účastník konania nad ním fakticky nemá kontrolu.

Na uvedený charakter tohto typu súdneho konania o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva nadväzuje, už aj vyššie naznačené pravidlo, že v tomto konaní rozhodujúci súd nie je viazaný žalobou navrhovaným spôsobom vyporiadania podielového spoluvlastníctva, ale pre súd je záväzná iba zákonné poradie týchto spôsobov vyporiadania, takže súd musí skúmať ich prípustnosť v takom poradí, v akom ich zákonodarca vyjadril v cit. § 142 ods. 1 OZ, t.j. inými slovami, iba v prípade, ak by na usporiadanie vzájomných vlastníckych vzťahov medzi podielovými spoluvlastníkmi nebol vhodným prvý zo zákonných spôsobov vyporiadania, podľa ktorého súd predmet spoluvlastníctva, ak je to možné rozdelí medzi jej podielových spoluvlastníkov podľa veľkosti ich spoluvlastníckych podielov, tak iba v tom prípade môže súd toto vyporiadanie vykonať podľa v poradí druhého zákonného spôsobu, podľa ktorého, predmet spoluvlastníctva súd prikáže za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom, ktorí chcú predmet spoluvlastníctva a až v prípade, ak by bol pre ten ktorý prípad nevhodným ani druhý zo zákonných spôsobov vyporiadania, pretože predmet spoluvlastníctva by nechcel žiadny z jeho spoluvlastníkov, by súd mohol aplikovať na vyporiadanie v poradí tretí z týchto zákonných spôsobov, podľa ktorého by súd nariadil predaj predmetu spoluvlastníctva s povinnosťou rozdelenia predajom získaného výťažku medzi podielových spoluvlastníkov. Pri každom z uvedených zákonných spôsobov vyporiadania, však musí súd prihliadať na veľkosť spoluvlastníckych podielov jednotlivých vyporiadovaných spoluvlastníkov a na ďalšie účelné využívanie predmetu spoluvlastníctva.

V uvedenej súvislosti, je nutným podotknúť, že keď zákon ukladá súdu povinnosť, aby pri každom zákonom spôsobe vyriadenia podielového spoluvlastníctva prihliadal na veľkosť spoluvlastníckych podielov, zákonodarca tým nemienil to, že pri voľbe jedného zo zákonných spôsobov vyporiadania by mal mať rozhodné slovo väčšinový podielový spoluvlastník a jeho vôľi by sa mal prispôbiť tak menšinový podielový spoluvlastník, ako aj súd tak, ako to nesprávne chápe a dožaduje sa toho žalobkyňa, ktorá počas celého konania nosne argumentovala tým, že je väčšinovou podielovou spoluvlastníčkou spornej vyporiadanej parcely (EKN XXXX) a aj vo svojom vyjadrení doručenom okresnému súdu 27.05.2022 uviedla cit. „Naopak, žalobca má k pozemku vzťah, ako väčšinový vlastník dnes sám rozhoduje o jej užívaní a veľmi rád by zachoval užívanie celej parcely v dnešnej výmere aj ďalej.“ Uvedenú povinnosť zohľadnenia veľkosti spoluvlastníckych podielov pri vyporiadaní je nutné chápať tak, že pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, musí byť rešpektovaná veľkosť spoluvlastníckych podielov jednotlivých spoluvlastníkov tak, aby v dôsledku vyporiadania žiadny z nich nepocítil úbytok zo svojho majetku, ani v prípade ak by došlo k pretransformovaniu jeho formy. Zaiste, otázka veľkosti spoluvlastníckych podielov zohráva svoju úlohu v prípadoch kedy spoluvlastníci rozhodujú o nakladaní, resp. o spôsobe užívania (hospodárenia) so spoločnou vecou tak, ako to uvádza cit. § 139 ods. 2 a 3 OZ, kedy skutočne rozhoduje

väčšina, samozrejme pri zachovaní aj práv menšinového spoluvlastníka na poskytnutie mu súdnej ochrany voči prípadnej svojvôli väčšiny, avšak treba mať na zreteli, že rozhodovanie o zrušení a v tom dôsledku aj o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva nie je identickým s rozhodovaním o hospodárení s vecou v zmysle chápania cit. § 139 ods. 2 a 3 OZ, kedy by mal mať tiež rozhodné slovo väčšinový spoluvlastník, ako sa opäť nesprávne domnieva žalobkyňa, ktorá má za to, že ak je väčšinovou spoluvlastníčkou spornej parcely, tak jej žiadosť ohľadne spôsobu jej vyporiadania, by mala byť nosnou a bez výhrad akceptovanou. Avšak, ako už bol okresný súd uviedol, pri rozhodovaní o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva tomu tak nie je, pretože ak by aj pri rozhodovaní o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva bola rozhodnou iba vôľa väčšinového spoluvlastníka, tak by mohol nastať prípad, že menšinový podielový spoluvlastník by proti svojej vôli mohol prísť o svoje vlastníctvo iba preto, žeby sa musel podrobiť vôli väčšiny, ktorý spôsob by nebol súladným s Ústavou SR, ktorá zaručuje rovnaké postavenie a rovnakú právnu ochranu všetkým vlastníkom bez rozdielu a nebolo by to súladným ani s pravidlom, že nikoho nie je možné proti jeho vôli zbaviť vlastníckeho práva iba preto, že je iba menšinovým podielovým spoluvlastníkom a len preto lebo si to želá väčšinový podielový spoluvlastník, ako tomu bolo aj v tomto prípade (viď ďalej), preto zákonodarca stanovuje určité, pre každého, záväzné objektívne poradie spôsobov tohto vyporiadania.

Okresný súd v súvislosti s/so, pre neho, ako aj pre vyporiadaním podielového spoluvlastníctva dotknutých spoluvlastníkov, záväznosťou poradia jednotlivých zákonných spôsobov tohto vyporiadania, argumentačne podporne poukazuje na nasledujúce rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, napr. rozhodnutie sp. zn. 5 Cdo 8/2008, podľa ktorého cit. „Ak súd v konaní o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva rozhoduje rozsudkom, t.j. autoritatívne, musí dodržať poradie a podmienky použitia jednotlivých spôsobov vyporiadania zrušeného podielového spoluvlastníctva, lebo sú pre súd záväzné. V tomto smere súd nie je viazaný návrhmi účastníkov, pretože spôsob vyporiadania sa týka obidvoch strán (iudicium duplex).“ alebo na rozhodnutie sp. zn. 2 Cdo 47/2008 z 28.10.2008, podľa ktorého cit. „Ustanovenie §142 ods. 1 Občianskeho zákonníka vzťahujúce sa na tento prípad, neustanovuje iba výpočet spôsobov zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, ale zároveň aj záväzné poradie, v ktorom treba skúmať možnosť jednotlivých spôsobov vyporiadania (...) V konaní o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva musí súd dodržať poradie a podmienky použitia jednotlivých spôsobov vyporiadania zrušeného podielového spoluvlastníctva, lebo sú preň záväzné. V tomto smere nie je viazaný návrhmi účastníkov, pretože spôsob vyporiadania sa týka obidvoch strán, takže aj proti vôli spoluvlastníka mu môže prikázať reálnu časť zo spoločnej veci, lebo iba táto časť zodpovedá výške spoluvlastníckeho podielu a predstavuje len to, čo spoluvlastník do rozhodnutia súdu vlastnil v ideálnom pomere z veci.“ alebo aj na rozhodnutie sp. zn. 2 Cdo 234/2008, podľa ktorého „Súd rozhodujúci o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva rozsudkom, t. j. autoritatívne, musí poradiť a podmienky použitia jednotlivých spôsobov vyporiadania zrušeného podielového spoluvlastníctva dodržať, lebo sú pre súd záväzné. V tomto smere súd nie je viazaný návrhmi účastníkov, pretože spôsob vyporiadania sa týka obidvoch strán (iudicium duplex), takže môže aj proti vôli spoluvlastníka prikázať mu reálnu časť zo spoločnej veci, lebo táto časť iba zodpovedá výške spoluvlastníckeho podielu a predstavuje len to, čo spoluvlastník do rozhodnutia súdu vlastnil v ideálnom pomere z veci.“

V danom prípade mal okresný súd vykonaným dokazovaním za preukázané a v konaní to nebolo ani sporným, že žalobkyňa a žalovaná sú podielovými spoluvlastníčkami, v k.ú. A. sa nachádzajúcej spornej parcely EKN 2214, evidovanej príslušným katastrálnym úradom na LV XXX a to žalobkyňa titulom kúpy podielov na tejto spornej parcele od reštituentov v celkovej veľkosti jej spoluvlastníckeho podielu 18277/25031 k celku a žalovaná vo veľkosti jej spoluvlastníckeho podielu 6754/25031 k celku.

Spornou nebola ani skutočnosť, že medzi žalobkyňou a žalovanou nedošlo k dohode o vyporiadaní ich podielového spoluvlastníctva k spornej parcele. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobkyňa listom doručeným Slovenskému pozemkovému fondu (SPF) dňa 24.02.2020 žiadala žalovanú, aby jej táto predala svoj menšinový spoluvlastnícky podiel na spornej parcele, avšak SPF ako správca majetku žalovanej, listom zo 04.01.2021 žalobkyňu vyrozumel, že žalovaná nechce svoj majetok predávať a má záujem tento zachovať, ktorý bude prioritne určený na plnenie reštitučných nárokov s dodatkom, že k vyporiadaniu spoluvlastníctva k spornej parcele môže dôjsť jej reálnou deľbou podľa veľkosti spoluvlastníckych podielov. V uvedených súvislostiach právny zástupca žalobkyne na pojednávaní 26.10.2022 uviedol, že žalobkyňa žiadnu odpoveď zo 04.01.2021 na svoj list adresovaný žalovanej ohľadne mimosúdneho vyporiadania spoluvlastníctva k spornej parcele nedostala a dozvedela sa o ňom až na tomto pojednávaní a že, ak by žalobkyňa mala vedomosť o uvedenom stanovisku žalovanej, t.j. že žalovaná nechce svoj podiel predávať, tak vec by ani nebola skončila pred súdom.

V uvedených súvislostiach, aj keď v ďalšom súdom uvedené nič nezmení na závere, že strany sa na vyporiadaní spoluvlastníctva k spornej parcele nedohodli, sa predsa len okresnému súdu žiada na margo podotknúť, že (i) jednako žalobkyňa, ktorá tvrdí, že opakovane (2x) žiadala žalovanú o odkúpenie jej spoluvlastníckeho podielu na spornej parcele, toto svoje tvrdenie nijako nepreukázala a k žalobe nepriložila tieto svoje tvrdené žiadosti a túto jej žiadosť doručenu SPF 24.02.2020 doložila do konania až žalovaná a (ii) jednako, ak by aj bolo pravdivé tvrdenie žalobkyne, že žiadna odpoveď žalovanej na jej žiadosť, žalobkyňi nebola doručená a že sa o nej dozvedela až na pojednávaní 26.10.2022 a teda, že keby jej táto odpoveď bola doručená skôr a žalobkyňa by sa tak dozvedela o stanovisku žalovanej skôr, tak žalobkyňa by s vecou ani nešla na súd, tak podľa okresného súdu je nepochybným, že predmetná odpoveď žalovanej zo 04.01.2021 bola minimálne už prílohou vyjadrenia žalovanej k žalobe, ktoré vyjadrenie aj s prílohami bolo, podľa zistenia okresného súdu v el. registri, zaslané žalobkyňi na repliku (vyjadrenie) a túto odpoveď žalovanej o jej stanovisku k veci, sama žalovaná zmieňovala aj priamo v texte svojho vyjadrenia k žalobe, ku ktorému sa žalobkyňa v replike vyjadrila, no v uvedenom smere žalobkyňa žiadnu námietku ani procesný návrh nevzniesla a napokon o uvedenom bolo zmienené aj na pojednávaní 21.04.2022 no taktiež bez námietky žalobkyne, ktorá na tomto pojednávaní dokonca uviedla, že žalovaná jej žiadosti o odkúpenie nevyhovela, takže žalobkyňa o tejto odpovedi žalovanej už minimálne v tom čase musela vedieť, navyac žalobkyňa aj 19.05.2022 nahliadala do spisu, takže je zrejším, že žalobkyňa sa o predmetnej odpovedi žalovanej dozvedela už podstatne skôr ako až na pojednávaní 26.10.2022 a súčasne, ak by vyššie uvedené prehlásenie žalobkyne o tom, že ak by vedela skôr o stanovisku žalovanej k vyporiadaniu, tak by s vecou na súd nešla, bolo mienené žalobkyňou vážne, tak žalobkyňa minimálne od začiatku konania mala viacero príležitostí sa s týmto stanoviskom žalovanej zo spisu oboznámiť a súc si vedomá tohto stanoviska žalovanej sa s ňou mala možnosť dohodnúť na žalovanou ponúkanej delbe spornej parcely a žalobu mohla zobrať žalobkyňa späť, čo sa však nestalo. Na uvedené okresný súd poukazuje iba na ozrejmienie dôvodnosti jednotlivých tvrdení strán sporu v okolnostiach veci, pretože je na druhej strane nepochybným, že tak či onak žalobkyňa mala právo predmetnú žalobu o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k spornej parcele podať, čo aj učinila a súd je povinný sa ňou zaoberať a taktiež, ako už bolo tiež vyššie uvedené, uvedené nič nemení na tom, že strany sporu sa na tomto vyporiadaní samé nedohodli. Napokon nespornou bola aj skutočnosť, že žalobkyňa aj žalovaná súhlasili so zrušením ich podielového spoluvlastníctva k spornej parcele, z ktorého dôvodu okresný súd nemá za potrebné sa tejto otázke podrobnejšie venovať.

V tomto konaní bol však sporným spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovanej k spornej parcele, keďže žalobkyňa dôvodiac, ako už bolo aj vyššie uvedené, že ona je väčšinou podielovou spoluvlastníčkou spornej parcely, si „želala“, aby do jej výlučného vlastníctva bol v rámci vyporiadania prikázaný aj spoluvlastnícky podiel žalovanej na spornej parcele, za jej žalobkyňou poskytnutú náhradu vyčíslenú žalobkyňou predloženým znaleckým posudkom č. 3/2020 z 21.02.2020 a v tomto smere žalobkyňa aj po celý čas argumentačne poukazovala na to, že aby súd tomuto jej, v jej žalobnom návrhu zhmotnenému prianiu vyhovel, žalobkyňa už s podanou žalobou predložila všetky dôkazy, aby toto jej „prianie“ mohlo byť odobrené aj súdnym rozhodnutím, takže akékoľvek ďalšie dokazovanie žalobkyňa považuje za nehospodárne a porušujúce zákonné procesné pravidlá (k procesnej stránke veci vid' odôvodnenie ďalej, pozn.).

Odhliadnuc od uvedeného „väčšinového priania“ žalobkyne, však z dôvodov už vyššie uvedených, okresný súd skúmal v súlade s pre neho záväzným zákonným poradím jednotlivých spôsobov vyporiadania podielového spoluvlastníctva najsamprv vhodnosť a možnú aplikovateľnosť prvého z týchto spôsobov, podľa ktorého s ohľadom na veľkosť spoluvlastníckych podielov žalobkyne a žalovanej, ako aj s ohľadom na účelné využitie spornej parcely, súd spoluvlastníctvo vyporiada rozdelením predmetu spoluvlastníctva, ak je jeho rozdelenie dobre možné.

V danom prípade je predmetom spoluvlastníctva strán sporu parcela v katastrálnom území A. M. XXXX o výmere 25031 m² (sporná parcela), na ktorej, jednako podľa satelitného snímku katastrálnej mapy, ako aj podľa vyjadrení sporových strán, je ornica a teda aj podľa žalobkyňou predloženého znaleckého posudku č. 3/2020 z 21.02.2020 (vid' fotografie v znaleckom posudku č. 3/2020), ako aj podľa znaleckého posudku vypracovaného na návrh žalovanej č. 5/2022 zo 07.08.2022 je využívaná pre poľnohospodárske účely, čo korešponduje aj so žalovanou predloženou nájomnou zmluvou z 22.06.2015, na základe ktorej žalovaná prenajala spornú parcelu do dlhodobého poľnohospodárskeho

obhospodarovania (nájmu) F. A. a to žalovaná ešte ako v tom čase výlučný vlastník spornej parcely, t.j. ešte predtým ako žalovaná na základe zmlúv č. 01961/2018-PRZ-R60179/18.00 z 23.08.2018; č. 03035/2018-PRZ-R60217/18.00 zo 06.02.2019 a č. 03721/2019-PRZ0336/19-00 z 13.02.2020, v rámci reštitúcie vydala časť tejto spornej parcely ako podiely na tejto spornej parcele reštituentom, ktoré podiely následne kúpnymi zmluvami zo 07.09.2018; z 01.03.2019 a z 19.02.2020 od týchto reštituentov odkúpila žalobkyňa, ktorá sa týmto spôsobom tak dostala do spoluvlastníckeho zväzku so žalovanou na spornej parcele. Na tomto mieste okresný súd na margo podotýka, že jednako otázka dodržania alebo nedodržania predkupného práva žalovanej vo vzťahu k reštituentami učeným predajom im vydaných podielov na spornej parcele za v čase ich predaja cenu 0,10 Eur/m² v stave nedostatku pôdy na plnenie si reštitučných povinností žalovanou a jednako ani žalobkyňou nastolená otázka neupravenia nárokov z označenej nájmovej zmluvy z 22.06.2015 po tom, ako sa spoluvlastníčkou spornej parcely stala aj žalobkyňa, nie sú predmetom tohto konania a ani okolnosťou, ktorú by bolo nevyhnutným a potrebným zohľadniť v tomto konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovanej k spornej parcele.

Vykonaným dokazovaním a to najmä znaleckým posudkom č. 5/2022 zo 07.08.2022 spolu s jeho geometrickým plánom, ktoré boli spracované po odkonzultovaní znalca tak so žalobkyňou, ako aj so žalovanou a voči záverom ktorých ani jedna nenamietali, bolo teda preukázané, že sporná parcela, aj vzhľadom k svojej veľkorysej výmere 25031 m², ako aj vzhľadom k veľkosti spoluvlastníckych podielov žalobkyne (podiel 18277/25031) a žalovanej (podiel 6754/25031) a napokon aj vzhľadom na účel jej využívania na poľnohospodárske účely, je dobre fakticky deliteľnou tak, aby jej faktickým rozdelením vznikli dva samostatné funkčné celky, t.j. dve samostatné plnohodnotné parcely a to parcela zodpovedajúca spoluvlastníckemu podielu žalobkyne CKN XXXX/XX – orná pôda o výmere 18277 m² a parcela zodpovedajúca spoluvlastníckemu podielu žalovanej CKN XXXX/XX – orná pôda o výmere 6754 m² tak, aby týmto delením nebol narušený ani zákonný cenzus (obmedzenie) drobenia poľnohospodárskej pôdy na výmeru menšiu ako 3000 m² (cit. § 23 ods. 1 zákona o vlastníctve k pozemkom).

Pre účinenie záveru o prípustnej aplikovateľnosti prvého zákonného spôsobu vyporiadania podielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovanej k spornej parcele a to jej faktickým rozdelením sa okresný súd zaoberal aj otázkou, či táto faktická deľba je aj funkčnou, pričom okresný súd dospel aj v tomto bode, ako je to už aj vyššie uvedené, ku kladnému záveru a to, že rozdelením spornej parcely vzniknú nie iba fakticky dva samostatné celky, ale tieto budú aj funkčné, t.j. vzhľadom na ich účel, ako aj na ich situovanie budú môcť byť aj naďalej riadne využívané tak žalobkyňou ako aj žalovanou na svoj účel, ktorým je v tomto aktuálnom čase ich poľnohospodárske využitie (k tomu viď ešte ďalej, pozn.).

V uvedenom kontexte sa okresný súd musel vysporiadať s námietkou žalobkyne, podľa ktorej, k rozdelením spornej parcely novovzniknutej parcely CKN XXXX/XX – orná pôda o výmere 6754 m², nebude mať žalovaná svoj prístup, ktorý jediný prístup z cesty má podľa žalobkyne k spornej parcele, iba ona a to skrz ňou odkúpené parcely evidované pre k.ú. A. na LV XXX (EKN XXXX, M. XXXX F. M. XXXX), ktoré parcely sú situované kolmo medzi verejnou cestou na jednej strane a spornou parcelou na strane druhej s tým, že podľa žalobkyne ak by žalovaná chcela mať prístup k svojej, delením vzniknutej, označenej parcele, musela by nevyhnutne zasiahnuť do vlastníctva vlastníkov ďalších, so spornou parcelou susediacich parciel a aj do vlastníctva žalobkyne a zaťažiť ich vecným bremenom spočívajúcim v práve žalovanej na prechod k jej patriacej časti spornej parcely, čo je podľa žalobkyne neprípustným, pretože by to do budúcnosti jednako obmedzovalo vo výkone vlastníckych práv ju a aj vlastníkov týchto okolitých parciel a eskalovalo by to ďalšie súdne spory. Okrem toho podľa žalobkyne, žalovaná by nemohla mať prístup k svojej časti spornej parcely skrz s ňou susediacu parcelu CKN XXXX/X evidovanú pre k.ú. A. na LV XXX, pretože je tam vodná plocha.

V uvedených súvislostiach okresný súd v prvom rade uvádza, že sa nezakladá na pravde tvrdenie žalobkyne, že jej vlastnícky patriace parcely evidované pre k.ú. A. na LV XXX (EKN XXXX, M. XXXX F. M. XXXX) sa nachádzajú priam pri verejnej ceste a teda, že skrz nich má jedine žalobkyňa ničím nerušený prístup k spornej parcele, čo bol nosný dôvod žalobkyne, ktorým odôvodňovala, prečo by sporná parcela nemala byť deliteľnou a mala by byť v celku prikázaná iba do jej výlučného vlastníctva. Totižto medzi cestou a týmito označenými parcelami žalobkyne sa nachádza ešte parcela EKN XXXX – ostatná plocha o výmere 1685 m², ktorá je pre k.ú. A. evidovaná na LV XXX a táto parcela je taktiež vo vlastníctve žalovanej (SR) v správe SPF, takže nie žalovaná zaťažuje resp. by teoreticky do

budúcna, ako tvrdí žalobkyňa, mohla zaťažovať vlastníctvo žalobkyne, ale práve opačne, žalobkyňa svojou potrebou prechodu cez výlučne žalovanej patriacu parcelu EKN XXXX na žalobkyni patriace tri parcely EKN XXXX, M. XXXX F. M. XXXX, až cez ktoré sa žalobkyňa môže dostať na spornú parcelu, zaťažuje týmto prechodom vlastníctvo žalovanej, ktorá toto znáša. V skutočnosti teda žalobkyňa nemá, ako sa domnieva, priamo z verejnej cesty CKN XXXX/X evidovanej pre k. ú. A. ako vlastníctvo U. A. na LV X, priamy prístup k spornej parcele a to ani skrz jej vlastnícky patriace tri parcely EKN XXXX, M. XXXX F. M. XXXX, pretože aby sa žalobkyňa na nich dostala z verejnej cesty musí prejsť ešte cez parcelu vo vlastníctve žalovanej EKN XXXX, avšak keďže žalovaná tento prechod žalobkyni trpí a dokonca tento prístup žalovaná zohľadnila aj pri vyhotovovaní geometrického plánu o najvhodnejšom rozdelení spornej parcely č. X/XXXX, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou tohto rozsudku, tak iba vďaka tomuto ústretovému prístupu žalovanej sa žalobkyňa môže na spornú parcelu dostať. Na druhej strane žalovaná, má na jej vlastnícky patriacu časť spornej parcely prístup a to buď priamo z verejnej cesty CKN 2007/1 evidovanej pre k. ú. A. ako vlastníctvo U. A. na LV X alebo z verejnej cesty CKN 287 evidovanej pre k. ú. A. ako vlastníctvo U. A. na LV X, z ktorých ciest má žalovaná k spornej parcele prístup skrz inú jej vlastnícky taktiež patriacu parcelu CKN XXXX/X, ktorá parcela spornú parcelu obopína a ktorá je síce knihovaná ako vodná plocha, avšak zo satelitnej snímky tejto parcely je zrejmé, že na tejto parcele sa de facto nachádza v časti tak orná pôda, ako aj trávnatá plocha, ako aj les a tiež skrze ňu preteká rieka Topľa, takže v skutočnosti sa nejedná o parcelu, ktorá by bola súvislou vodnou plochou. Okrem toho z katastrálnej mapy je zrejším, že medzi spornou parcelou na jednej strane a žalovanej patriacou parcelou EKN XXXX na strane druhej, na ktorú parcelu EKN XXXX je priamy prístup z verejnej cesty CKN XXXX/X, sa nachádza ešte množstvo parciel nezistených vlastníkov, ktoré sú v zmysle cit. § 16 ods. 1 zákona o vlastníctve k pozemkom, taktiež v čiastočnej v správe SPF (pre k.ú. A. LV XXX; LV XXX; LV XXX; LV XXX), ako aj majetok žalovanej, skrz ktoré sa žalovaná taktiež môže na spornú dostať. Vzhľadom na uvedené tak okresný súd uzavrel, že žalovaná, ktorou je Slovenská republika v zastúpení SPF, si bude vedieť zabezpečiť skrze iné v jej výlučnom vlastníctve alebo v správe SPF v podielovom spoluvlastníctve sa nachádzajúce parcely, prístup k jej rozdelením patriacej časti spornej parcely a vďaka ústretovosti žalovanej ohľadne jej parcely EKN XXXX, bude mať tento prístup aj žalobkyňa.

V súvislosti so žalobkyňou modelovanými možnými budúcimi scenármi, ako by žalovaná teoreticky v budúcnosti mohla zaťažiť majetok žalobkyne alebo majetok vlastníkov so spornou parcelou susediacich parciel a to zaťažením ich majetkov vecnými bremenami v prospech prechodu žalovanej, na podklade ktorých teoretických možností žalobkyňa navrhovala prijať záver o nedeliteľnosti spornej parcely, okresný súd iba odkazuje na tvrdenie samotnej žalobkyne v jej podaní doručenom okresnému súdu 27.05.2022, podľa ktorého cit. „Súdne konanie nemôže prebiehať tak, že sa bude diskutovať o istých tvrdeniach, dojmach a pod. ktoré nie sú nijako preukázané.“, s dodatkom súdu, že ani v časoch kedy bola sporná parcela iba vo výlučnom vlastníctve žalovanej, nebol k nej riešený prístup skrze vecné bremená, ktoré by zaťažovali vlastníkov okolitých parciel, ktorých výmera je navyše tak malá, že z hľadiska zachovania ich užívateľnosti by zriadenie vecného bremena na nich ani nebolo možným a žalovaná si ani na majetok žalobkyne, resp. na jeho využívanie pre účely prechodu nároky nerobila a ani nerobí.

Žalovaná svoj majetok dlhodobo prenajíma ako celok na poľnohospodárske účely, v ktorom dôsledku tak nájomca má prístup k tomuto majetku, ako k celku.

Ďalšou námietkou žalobkyne voči vyporiadaniu spoluvlastníctva k spornej parcele jej rozdelením, bolo jej tvrdenie o účelovosti argumentácie žalovanej o tom, že si chce zachovať vlastníctvo k časti spornej parcely zodpovedajúcej veľkosti jej spoluvlastníckeho podielu za účelom jeho využitia na plnenie si reštitučných povinností žalovanou s tým, že žalobkyňa poukázala, že žalovaná v konaní nepreukázala, žeby mala v k.ú. okresu Bardejov ešte nejaké neuspokojené reštitučné nároky a aj keby ich mala, tak podľa žalobkyne v k.ú. okresu Bardejov žalobkyňa vlastní aj iný rozsiahly majetok, ktorý by na ten účel namiesto spornej parcely mohla využiť a ako príklad takéhoto majetku žalobkyňa označila práve so spornou parcelou susediacu parcelu CKN XXXX/X vo vlastníctve žalovanej.

V súvislosti s touto argumentáciou žalobkyne okresný súd uvádza, že je vecou vlastníka, na aký účel predmet svojho vlastníctva využije, samozrejme v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a pri rešpektovaní vlastníctva iných vlastníkov, pretože tam kde končí vlastníctvo jedného vlastníka začína vlastníctvo iného. Tak aj v tomto prípade, žalovaná, tak ako uviedla aj na pojednávaní, iba príkladom uviedla, že spornú parcelu, resp. časť z nej, ktorá by jej prináležala do vlastníctva titulom veľkosti jej spoluvlastníckeho podielu na nej, by mala záujem prioritne využiť na uspokojenie reštitučných

nárokov reštituentov, tak ako tomu napokon bolo aj v prípade právnych predchodcov žalobkyne, ktorá podiely na spornej parcele odkúpila práve od reštituentov s tým, že žalovaná samozrejme nevyklúčila aj iný účel využitia tejto jej prináležiacej časti spornej parcely, keďže v súlade so zákonom o vlastníctve k pozemkom, je žalovaná oprávnenou pozemky vo vlastníctve štátu a v správe SPF prenajímať a to na účely poľnohospodárstva alebo lesného hospodárstva alebo aj iný účel (18 ods. 1 zákona o vlastníctve k pozemkom) alebo ich môže predávať či zamieňať (19 ods. 1 zákona o vlastníctve k pozemkom), prípadne na nich vykonávať pozemkové úpravy. Napokon žalovaná spornú parcelu prenajíma na poľnohospodárske využitie. Spôsob, akým vlastník užíva predmet svojho vlastníctva nie je závislým na inom majetku v jeho vlastníctve, resp. vlastníka nie je možné nútiť využívať svoj majetok iným, ako ním zvoleným spôsobom iba preto, že má aj iný majetok, ktorý by mohol využívať týmto ním zvoleným spôsobom. Je v gescii vlastníka, ako sa rozhodne nakladať s tou ktorou časťou svojho majetku, bez toho aby musel preukazovať alebo dokazovať dôvody, prečo sa rozhodol ten ktorý svoj majetok užívať ním zvoleným spôsobom a nie iným, podľa predstáv iného subjektu tak, ako sa toho dovoľáva žalobkyňa a dokonca nie je vylúčeným a nemožným, že vlastník po čase zmení spôsob užívania svojho majetku (napr. ilustračne, vlastník prestane na parcele pestovať zeleninu a postaví si na nej bazén, pozn.). Takže spôsob, akým vlastník so svojím majetkom naloží môže byť meniteľný v čase a ovplyvnený aj okolnosťami, tak ako tomu môže byť aj v tomto prípade, kedy napr. podľa vyjadrenia obce A. č. 202/2021 z 05.10.2021 sa podľa pripojeného návrhu IBV kat. územia A. (K. XXX a nasl. spisu) navrhuje v budúcnosti povoľovať výstavbu aj na tých parcelách v susedstve spornej parcely, ktoré ešte podľa vyjadrenia Slovenského vodohospodárskeho podniku z roku 1998 (viď prílohu znaleckého posudku č. 3/2020) boli v zátopovom pásme a to z dôvodu, že medzičasom boli v tejto oblasti vykonané protipovodňové opatrenia.

Vzhľadom na uvedené tak podľa okresného súdu, na otázku deliteľnosti spornej parcely nemá žiadny vplyv to, či žalovaná preukázala alebo nepreukázala vážnosť svojho zámeru užívať jej pripadajúcu časť spornej parcely na uspokojovanie reštitučných nárokov, ktorý spôsob užívania je len jedným z viacerých možných a teda nemusí byť konečným ani jediným spôsobom, akým žalovaná ako vlastník s predmetom svojho vlastníctva naloží. Napokon aj napriek tomu, ako už aj bolo vyššie uvedené, že toto konanie o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva má osobitnú povahu (iudicium duplex), v ktorom konaní sú obidve strany v podstate aj žalobcami aj žalovanými a teda by mali rozhodné skutočnosti preukazovať obaja rovnakou mierou, tak žalobkyňa, ktorá na jednej strane trvala na tom, aby žalovaná preukazovala či ňou tvrdený zámer užívať jej pripadajúcu časť spornej parcely na reštitučný účel, je alebo nie je mienený vážne, tak paradoxne žalobkyňa v identickom postavení najprv na otázku a na aký účel mieni ona využívať jej pripadajúcu časť spornej parcely, najsamprv uviedla, že ona toto dokazovať nemusí lebo je vlastníka a nie je žalovanou a až následne uviedla, že mieni na spornej parcele, resp. na jej prináležiacej časti vykonávať poľnohospodársku činnosť alebo že ju možno predá alebo prenájme, takže v konečnom dôsledku žalobkyňa, pokiaľ ide o ňu samotnú tak chápe, že ona ako vlastníka sa môže rozhodnúť na aký účel svoj majetok využije, avšak tie isté okolnosti na strane žalovanej, ako tiež vlastníka už vnímať odmieta.

Aj keď to nemá vplyv na už uvedené, v súvislosti a argumentami žalobkyne, podľa ktorej žalovaná v tomto konaní nesprávne dôvodila poukazom na reštitučné zákony, ktoré zákony podľa žalobkyne žalovaná dezinterpretuje, pretože v konaní o vyporiadani podielového spoluvlastníctva neexistuje žiadna zákonná povinnosť žalovanej prihliadať na neuspokojené reštitučné nároky, ktoré v tomto prípade, podľa žalobkyne, nie sú prioritnými, ale prioritným a legitímnym je podľa žalobkyne hlavne jej záujem na užívaní celej spornej parcely, pretože ona (rozumej žalobkyňa), je jej väčšinovým podielovým spoluvlastníkom a tým titulom tak môže sama rozhodnúť ako sa so spornou parcelou naloží s tým, že pokiaľ ide i reštitučné nároky tak podľa žalobkyne sa žalovaná nezmenila o tom, že v reštitúcii oprávnenej osobe nemusí byť vydaný iba náhradný pozemok, ale jej môže byť poskytnutá aj finančná náhrada. Okresný súd v tej spojitosti opakovane dodáva, že konanie o zrušení a vyporiadani podielového spoluvlastníctva je konaním u usporiadani pomerov medzi do budúca rovnocennými vlastníkami k predmetom ich vlastníctva, ktoré majú podľa veľkosti ich spoluvlastníckych podielov pôvod v niekdajšej nimi spoločne vlastnenej veci tak, aby všetci niekdajší spoluvlastníci mohli v dôsledku vyporiadania, už ako výluční vlastníci, každý z nich predmet svojho výlučného vlastníctva, držať, užívať, požívať a mať z neho úžitky, t.j. toto konanie nie je konaním a rozhodovaním o spoločnom užívaní tej istej veci, kde má rozhodujúce slovo väčšina (viď vyššie), ale je to konanie o zrušení tohto spoločného užívania v ktorom konaní, v záujme nezneužitia väčšiny (rozumej väčšinového podielu), zákonodarca určil záväzné postupy tohto vyporiadania, platiace tak pre menšinových, ako aj pre väčšinových spoluvlastníkov. Okrem toho okresný súd podotýka, že využitie žalovanej pripadajúcej časti spornej parcely napríklad aj na reštitučné účely, podľa rozhodnutia žalovanej, nie je nereálnym, keďže, ako to uviedla na pojednávaní aj samotná

žalovaná a vyplynulo to aj z dokazovania, za identickej skutkovej situácie, aká je tu aj dnes ohľadne situovania spornej parcely, aj v minulosti bola časť jej výmery použitá na reštitučné účely, od reštituentov ktorých napokon práve žalobkyňa odkúpila podiely na tejto spornej parcele, samozrejme na tento účel môže byť sporná parcela, resp. jej časť žalovanou využitá so súhlasom budúceho reštituenta, ktorý súhlas alebo nesúhlas v tomto štádiu však nie je možné predvídať, pričom vždy platí už uvedené, že aj keby žiadny z budúcich možných reštituentov nesúhlasil s vydaním mu spornej parcely alebo jej časti, žalovaná vždy ako jej vlastník môže urobiť rozhodnutie o zmene spôsobu jej zákonného užívania, čo nie je prekážkou pre záver o faktickej a účelnej deliteľnosti spornej parcely. Nad rámec okresný súd iba podotýka, že žalovaná v tomto konaní poukazovala na reštitučné zákony nie preto, aby nimi dôvodila deliteľnosť spornej parcely, ale preto, aby nimi preukázala svoje zákonom jej dané oprávnenie a možnosť, na tento účel ako správca majetku štátu, spornú parcelu využiť.

Napokon pokiaľ ide o argumentáciu žalobkyne, ktorá uviedla, že za účelom zabezpečenia si prístupu k spornej parcele si kúpila parcely evidované pre k.ú. A. na LV XXX (tzv. prístupové parcely), pretože ako väčšinový podielový spoluvlastník mala za to, že táto sa nebude deliť, keďže žalobkyňa ju mala záujem využívať v celku s tým, že ak by žalobkyňa vedela, že sporná parcela sa bude deliť, tak by zvažila nie len kúpu tzv. prístupových parciel, ale aj kúpu podielov na spornej parcele od reštituentov vôbec. Podľa okresného súdu je uvedená argumentácia žalobkyne iba ťažko uveriteľnou, pretože jednako žalobkyňa prijala od reštituentov splnomocnenie na predaj im vydaných reštitučných nárokov už dávno pred tým, ako im vôbec tieto boli vydané (splnomocnenie bolo žalobkyňi reštituentmi udelené kumulatívne a to jednako na ich zastupovanie ohľadne vydania schválených reštitučných nárokov a jednako aj na ich následný predaj), takže v tom čase žalobkyňa nemohla vedieť čo a kde bude reštituentom vydané, tobôž aby už v tom čase rozmýšľala o kúpe prístupovej cesty a o nedeliteľnosti spornej parcely, pričom navyše tzv. prístupové parcely žalobkyňa kúpila až potom, ako kúpila od reštituentov ich podiely na spornej parcele, takže v čase kúpy podielov na spornej parcele ešte nemohla vedieť, či jej bude niekto ochotný tzv. prístupovú cestu predať. A contrario je tak neuveriteľným, že rozhodnutie žalobkyne kúpiť podiely na spornej parcele bolo podmienené jej predstavou o nedeliteľnosti spornej parcely už v čase, kedy k týmto podielom ešte ani sama nemala prístup.

Žalobkyňa v konaní tiež dôvodila, že na rozdiel od žalovanej, ona má vzťah k spornej parcele a ako väčšinový podielový spoluvlastník má vlastníctvo v každom jej m², čo okresný súd nespochybňuje, pretože pri podielovom spoluvlastníctve majú podieloví spoluvlastníci iba ideálne podiely na spoločnej veci, ale je nutné dodať, že identické postavenie má aj žalobkyňa aj napriek tomu, že je iba menšinovým podielovým spoluvlastníkom, avšak aj jej spoluvlastnícky podiel bol iba ideálnym a teda mohol byť v ktoromkoľvek m² spornej parcely. Navyše v tomto prípade okresný súd dáva do pozornosti, že pôvodným a to výlučným vlastníkom spornej parcely bola práve žalovaná, ktorá ju vlastnila dávno pred tým, ako sa jej spoluvlastníkom stala žalobkyňa, a ako uviedla aj samotná žalovaná na pojednávaní, na strane žalobkyne sa nejedná o žiadnu „dedovizeň“, ktorá skutočnosť, by mala byť zohľadňovaná ako rozhodná pri rozhodovaní o (ne)účelnej deliteľnosti spornej parcely.

Záverom sa okresný súd musel vysporiadať aj s námietkami žalobkyne procesného charakteru, podľa ktorých jej jednako nebola včas doručená zápisnica z pojednávania konaného 21.04.2022 tak, aby sa k jeho záverom mohla relevantne vyjadriť a jednako, že okresný súd konal neehospodárne, pretože neaplikoval zásadu koncentrácie konania keď na návrh žalovanej pripustil znalecké dokazovanie znalcom geodetom na rozdelenie spornej parcely, aj keď geometrický plán na jej rozdelenie mala riadne a včas už k vyjadreniu k žalobe predložiť sama žalovaná, ktorá tak neučinila.

Pokiaľ ide o prvú procesnú námietku žalobkyne, okresný súd podotýka, že žalobkyňa bola na pojednávaní 21.04.2022 osobne prítomná (prítomný konateľ žalobkyne), takže k na ňom prerokúvaným skutočnostiam sa mohla vyjadriť priamo na pojednávaní bez potreby zaujímania dodatočného písomného stanoviska k jeho záverom, pričom na uvedenom nič nemení ani skutočnosť že žalobkyňa už od začiatku konania a teda ani na prvom pojednávaní 21.04.2022 nebola kvalifikovane právne zastúpená, pretože toto bolo len a len na jej rozhodnutí, kedy a či vôbec sa dá v konaní kvalifikovane právne zastupovať. Okrem toho je nutným poukázať, že žalobkyňa, ako strana sporu mala od začiatku konania aktívny prístup do el. registra súdu, v ktorom si mohla prezerať stav spisu, ktorý prístup žalobkyňa od počiatku konania aj hojne využívala, keďže pri akomkoľvek pohybe spisu v rámci súdneho oddelenia sa o tomto priebežne informovala, na čo mala samozrejme právo, takže o obsahu zápisnice z 21.04.2022 sa žalobkyňa mohla dozvedieť už v deň pojednávania po jeho skončení.

Za nedôvodnú má okresný súd aj druhú procesnú námietku žalobkyne, pretože žalovaná navrhla vykonanie dôkazu pribratím geodeta už pri prvom úkone, ktorý v konaní učinila a to už vo vyjadrení k žalobe, pričom logicky odôvodnila aj to, z akého dôvodu žalovaná sama nepredložila geometrický plán rozdelenia spornej parcely, pretože jednako nepoznala predbežný názor súdu na túto možnosť vyporiadania a jednako chcela vyjsť žalobkyni v ústrety a v prípade prípustnosti deliteľnosti spornej parcely sa chcela so žalobkyňou dohodnúť na tomto rozdelení tak, aby bolo čo najefektívnejšie a ktorú dohodu, by následne geodet pretavil do geometrického plánu. Žalovaná tiež uviedla, že uvedený postup zvolila aj preto, pretože nakladá s verejnými prostriedkami a tie musí vynakladať hospodárne a chcela tým predísť situácii, aby neskôr ňou predložený geometrický plán protistrana nespochybňovala ako jednostranný tak, že by bolo nevyhnutným jeho nové vypracovanie a to by produkovalo ďalšie náklady. Keďže žalovaná navrhla vykonanie tohto dôkazu riadne a včas a to z objektívne pochopiteľných dôvodov, okresný súd vykonanie tohto dôkazu pripustil, keďže mal za to, že sú splnené podmienky na uplatnenie prvého zákonného spôsobu vyporiadania podielového spoluvlastníctva a to reálnym rozdelením spornej parcely, k čomu musí byť nevyhnutne, kvôli zapisateľnosti súdneho rozhodnutia do katastra nehnuteľností, vyhotovený geometrický plán.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené dôvody mal okresný súd za to, že v danom prípade je aplikovateľný prvý zo zákonných spôsobov vyporiadania podielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovanej k spornej parcele a to jej rozdelením tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, preto okresný súd vzhľadom na viazanosť poradím týchto dôvodov, už ďalšie zákonné spôsoby vyporiadania nebol povinný skúmať.

Podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP „Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.“

Podľa § 257 CSP „Výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.“

Podľa § 262 ods. 1 CSP „O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.“

Podľa § 262 ods. 2 CSP „O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.“

Týmto rozhodnutím sa konanie končí, preto okresný súd rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania, pričom v tej spojitosti okresný súd opätovne poukazuje na špecifickosť tohto konania (iudicii duplicis), kedy nie je viazaný návrhom žalobcu, ak ide o konkrétny spôsob vysporiadania spoluvlastníctva, ale je viazaný zákonnou postupnosťou podľa § 142 OZ, takže v tomto konaní, v ktorom majú obidve strany tak postavenie žalobcu, ako aj podstavenie žalovaného, nie je možné označiť v spore úspešnú a neúspešnú stranu, pretože žiadna strana z tohto konania neodišla s menej, než ako s čím do konania vstupovala. Preto okresný súd vzhľadom na uvedenom dôvody hodné osobitného zreteľa na obidvoch stranách, žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznal.

Na podporu uvedeného okresný súd poukazuje na nález a právnu vetu rozhodnutia Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 404/22 z 12.04.2022, podľa ktorého vzhľadom na to, že súd nie je viazaný návrhom žalobcu, ak ide o konkrétny spôsob vysporiadania spoluvlastníctva, ale je viazaný zákonnou postupnosťou, nie je logické odvíjať procesný úspech vo veci od toho, čo bolo medzi účastníkmi sporné, a k čomu teda bolo vedené dokazovanie (obvykle práve konkrétne možnosti spôsobu vysporiadania). Okrem toho žiadna z procesných strán výsledkom konania o zrušení a vysporiadaní spoluvlastníctva po finančnej stránke nestráca, obe odchádzajú od súdu s rovnakou majetkovou hodnotou (k okamihu rozhodnutia vo veci), s ktorou do neho vstúpili. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania nie je možné vychádzať zo zásady procesného úspechu vo veci, ak účastníci konania nemôžu ovplyvniť jeho výsledok úplne svojimi procesnými návrhmi. Zrušenie spoluvlastníctva a jeho vysporiadanie v konaní pred súdom má povahu tzv. iudicii duplicis, ktoré je charakteristické tým, že nemožno vychádzať zo zásady tzv.

procesného úspechu vo veci, ale z toho, že žiadny z účastníkov nevychádza z konania s menšou hodnotou, než s ktorou do neho vstupoval. Preto si každý účastník konania znáša svoje trovy.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku môže podať odvolanie strana, v ktorej neprospech bol rozsudok vydaný (§ 359 C.s.p.). Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na Okresnom súde Bardejov. Odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v uvedenej lehote podané na príslušnom odvolacom súde (§ 362 ods. 1, 2 C.s.p.).

V odvolaní popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 C.s.p.) je treba uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 C.s.p.).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 C.s.p.).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 C.s.p.). Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 C.s.p.). Odvolanie len proti odôvodneniu rozsudku nie je prípustné (§ 358 C.s.p.).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 C.s.p.).

Ak podá ten, kto je na to oprávnený, včas odvolanie, nenadobúda rozhodnutie právoplatnosť, dokiaľ o odvolaní právoplatne nerozhodne odvolací súd. Ak sa rozhodlo o niekoľkých právach so samostatným skutkovým základom alebo ak sa rozhodnutie týka niekoľkých subjektov a ide o samostatné spoločenstvo a odvolanie sa výslovne vzťahuje len na niektoré práva alebo na niektoré subjekty, nie je právoplatnosť výroku, ktorý nie je napadnutý, odvolaním dotknutá. To neplatí, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol výslovne dotknutý, alebo ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu. Právoplatnosť ostatných výrokov nie je dotknutá ani vtedy, ak odvolanie smeruje len proti výroku o trovách konania, o príslušenstve pohľadávky, o jej splatnosti alebo o predbežnej vykonateľnosti (§ 367 C.s.p.).

Dokiaľ o odvolaní nebolo rozhodnuté, možno ho vziať späť. Ak odvolateľ vzal odvolanie späť, nemôže ho podať znova. Ak odvolateľ vezme odvolanie späť, právoplatnosť napadnutého rozhodnutia nastane, ako keby k podaniu odvolania nedošlo. Lehoty, ktoré majú plynúť od právoplatnosti napadnutého

rozhodnutia, plynú v takom prípade od právoplatnosti uznesenia o zastavení odvolacieho konania. Ak sa odvolanie, o ktorom nebolo rozhodnuté, vzalo späť, odvolací súd odvolacie konanie zastaví. Ak sa odvolanie vzalo späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane (§ 369 C.s.p.).

Ak je žaloba vzatá späť po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr, ako rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie žaloby nepripustí, ak s tým protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Ak späťvzatie žaloby pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie zastaví. Ak je žaloba vzatá späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane (§ 370 C.s.p.).

Žalobu nemožno v odvolacom konaní meniť (§ 371 C.s.p.). V odvolacom konaní nemožno uplatniť práva voči žalobcovi vzájomnou žalobou (§ 372 C.s.p.).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov, ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.